

HE 87/2009 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä tekijänoikeuslain 25 b ja 48 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi televisio- ja radiotoiminnasta annettua lakia sekä tekijänoikeuslakia.

Televisio- ja radiotoimintaa koskeva sääntely ulotettaisiin osin koskemaan myös tietoverkkojen välityksellä tarjottavia tilausohjelmopalveluja. Ehdotettu uusi sääntely kohdistuisi lähinnä kaupalliseen viestintään ja eurooppalaisten teosten edistämiseen. Televisiotoiminnassa mainoskatkojen sijoittelu vapautuisi, mutta niiden osuus lähetysajasta pysyisi ennallaan. Vastiketta vastaan tapahtuva tuotesijoittelu sallittaisiin tietyissä ohjelmatyypeissä. Televisiotoiminnan harjoittajilla

olisi oikeus ottaa lyhyitä uutisotteita yleisöä suuresti kiinnostavista tapahtumista, jotka toinen televisiolähettäjä lähettää yksinoikeudella. Ehdotuksella pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston audiovisuaalisista mediapalveluista antama direktiivi.

Lisäksi valtioneuvostolle ehdotetaan mahdollisuutta jatkaa eräiden televisiotoiminnan ohjelmistolupien voimassaoloa vuoden 2016 loppuun. Ehdotetulla järjestelyllä mahdollistetaan toimilupien kokonaistarkastelu vuonna 2016.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2010 alussa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 NYKYTILA.....	4
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
1.2 Nykytilan arviointi.....	6
1.3 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	6
Audiovisuaalisista mediapalveluista annettu direktiivi.....	6
Soveltamisala ja yleiset säännökset.....	6
Tilattavien audiovisuaalisten mediapalvelujen sääntely.....	7
Sponsorointi ja tuotesijoittelu.....	7
Mainonnan sääntely.....	8
Lyhyet uutisotteet.....	8
Itsesääntely.....	8
Euroopan neuvoston televisioyleissopimus.....	8
Televisiotoiminnan sääntely eräissä muissa maissa.....	9
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	10
2.1 Tavoitteet.....	10
2.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	10
2.3 Keskeiset ehdotukset.....	11
Sääntelyn soveltamisalan laajentaminen.....	11
Toimilupien jatkaminen.....	11
Mainossääntelyn muutokset.....	11
Tuotesijoittelu.....	12
Säännökset lyhyistä uutisotteista.....	12
Direktiivin säännökset, joita ei ehdoteta erikseen täytäntöönpantaviksi.....	12
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	14
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	14
Vaikutukset kotitalouksien asemaan.....	14
Vaikutukset yrityksiin.....	14
Vaikutukset kansantalouteen ja julkiseen talouteen.....	15
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	15
3.3 Vaikutukset kansalaisten asemaan.....	15
4 ASIAN VALMISTELU.....	16
4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	16
4.2 Lausunnot ja niiden huomioonottaminen.....	16
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	18
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	18
1.1 Laki televisio- ja radiotoiminnasta.....	18
1.2 Tekijänoikeuslaki.....	26
2 VOIMAANTULO.....	28
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	28
LAKIEHDOTUKSET.....	31
1. Laki televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.....	31
2. Laki tekijänoikeuslain 25 b ja 48 §:n muuttamisesta.....	38

LIITTEET	39
RINNAKKAISTEKSTIT	39
1. Laki televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta	39
VASTAAVUUSTAULUKKO	55

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa (744/1998, myöhemmin televisio- ja radiolaki) on säädetty televisiotuotinnasta. Lain soveltamisalasta on säädetty lain 3 §:ssä, jonka perusteluissa soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu muun muassa televisio-ohjelmien jakelu internetissä. Suomen markkinoilla televisio-ohjelmia ja elokuvia internetissä tarjoavat lähinnä televisioyhtiöt sekä eräät internetissä toimivat tilausohjelmalvelua (video-on-demand). Televisioyhtiöiden palveluista on saatavilla uutisia, sarjoja sekä urheilutapahtumia. Osa tarjonnasta on maksullista. Internetissä toimivista tilausohjelmalveluista on saatavana maksua vastaan lähinnä pitkiä elokuvia. Palveluiden käyttäminen edellyttää nopeaa laajakaistaliittymää.

On todennäköistä, että laajakaistaliittymien nopeuksien kasvamisen sekä päätelaitteiden ja palvelujen tarjonnan kehittymisen myötä kuvasisältöjä tullaan seuraavien muutaman vuoden päästä sekä hankkimaan että katselemaan merkittävässä määrin internetin välityksellä. On myös ennakoitavissa, että palveluita tullaan tarjoamaan nykyistä olennaisesti enemmän kannettaviin laitteisiin.

Lakia sovelletaan 3 ja 4 §:n säännösten mukaan Suomeen sijoittautuneisiin televisio-toiminnan harjoittajiin. Televisiotuotinnon harjoittajan katsotaan olevan sijoittautunut Suomeen jos toiminnan harjoittajan päätoimipaikka on Suomessa ja ohjelmistoa koskevat päätökset tehdään Suomessa.

Lain 2 luvussa on säädetty toiminnan edellyttämistä toimiluvista ja toiminnan aloittamiseen liittyvistä ilmoituksista. Lain 7 § mukaan televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen viestintämarkkinalain (393/2003) 2 §:ssä tarkoitettussa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa on haettava valtioneuvostolta toimilupa (ohjelmistolupa).

Toimiluvan lyhytaikaiseen televisiotuotintaan sekä DVB-H-verkossa harjoitettavaan televisiotuotintaan myöntää Viestintävirasto. Lain 11 a §:n mukaan toimilupaa voidaan

muuttaa toimiluvan voimassaoloaikana toimiluvan haltijan hakemuksesta tai tämän suostumuksella. Toimilupaa voidaan muuttaa muutoinkin, jos se on teknisestä kehityksestä tai luvanvaraisen toiminnan toimintaedellytyksissä tapahtuvasta olennaisesta muutoksesta johtuvasta erityisestä syystä välttämätöntä. Lain 12 §:n mukaan toimilupa voidaan myöntää enintään kymmeneksi vuodeksi.

Kanavanippuihin B ja C myönnettyt toimiluvat päättyvät 31.8.2010. Kanavanipussa B lähetetään MTV 3-, MTV 3 Max-, SubTV-, SubTV Juniori-, Nelonen- ja JIM-kanavia. Kanavanipussa C lähetetään Urheilukanavaa, Canal+-kanavapakettia sekä VoiceTV-, Disney Channel- ja Turku-TV-kanavia sekä eräitä radiokanavia. Ohjelmistoluvat kanavanippuun E ja Vaasan alueelliseen kanavanippuun päättyvät vuoden 2016 lopussa.

Toimilupaviranomainen voi lain 11 §:n nojalla antaa toimilupiin liittyviä määräyksiä, jotka ovat tarpeellisia muun muassa ohjelmiston monipuolisuuden ja yleisön erityisryhmien tarpeiden turvaamisen kannalta. Näkö- ja kuulorajoitteisten henkilöiden tarpeita selostus- ja tekstityspalveluja tarjoaa tällä hetkellä Yleisradio, joka tekstittää kaikkiaan 70 prosenttia ohjelmistosta, kotimaisesta televisio-ohjelmatarjonnasta noin 30 prosenttia. Lisäksi yhtiö tarjoaa kaikilla kanavillaan synteettistä äänitekstityspalvelua. Kaupalliset kanavat eivät tarjoa tekstitys- tai selostuspalveluita, joilla saatettaisiin kotimaisia ohjelmia näkö- tai kuulorajoitteisten saataville.

Lain 3 luvussa on säädetty ohjelmistoa koskevista vaatimuksista. Lain 16 § mukaan puolet vuosittaisesta lähetyksajasta on varattava eurooppalaisille ohjelmille. Riippumattomien tuottajien ohjelmille on 17 §:n mukaan varattava 15 prosenttia lähetyksajasta tai ohjelmistobudjetista. Lapsille sopimattomat ohjelmat tulee lain 19 §:n mukaan lähettää sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät katso televisiota. Ala on sopinut niin sanotuista vedenjakajakellonajoista. Sopimuksen mukaan alle 11-vuotiailta kiellettyä ohjelmistoa ei lähetetä ennen kello 17:ää, alle 13-vuotiailta kiellettyä ohjelmistoa ennen kello 19:ää, alle 15-

vuotiailta kiellettyä ohjelmistoa ennen kello 21:tä ja alle 18-vuotiailta kiellettyä ohjelmistoa ennen kello 23:a.

Lain 20 §:n säännösten mukaan yhteiskunnallisesti merkittävät tapahtumat on välitettävä televisiossa siten, että merkittävä osa yleisöstä voi seurata niitä vapaasti vastaanotettavassa muodossa.

Lain 4 luvussa säädetään televisio- ja radiomainonnasta. Mainosten on oltava tunnistettavia ja ne on erotettava muusta ohjelmistosta. Piilomainonta on kielletty. Kuluttaja-asiamiehen ratkaisukäytännössä on katsottu, että maksua tai muuta samankaltaista vastiketta vastaan tapahtuva tuotesijoittelu ei ole sallittua. Nimenomaisia tuotesijoittelusäännöksiä laissa ei ole. Laissa käytetty mainonnan määritelmä ei sisällä aatteen tai ideologian tunnettuuden edistämistä.

Mainokset on lain 22 §:n mukaan yleensä sijoitettava ohjelmien väleihin. Pitkän elokuvan, niin sanotun televisioelokuvan ja muun audiovisuaalisen teoksen saa yleensä keskeyttää kerran kutakin 45 minuutin jaksoa kohden. Jos ohjelman kesto on yli 90 minuuttia, yksi lisäkeskeytys on sallittu. Peräkkäisten mainoskatkojen välillä on oltava vähintään 20 minuutin jakso ohjelmaa. Lastenohjelmien keskeyttäminen mainoksilla on sallittu, jos ohjelman kesto on yli 30 minuuttia. Muut ohjelmat saa keskeyttää, jos mainosten väliin jää 20 minuutin ohjelmajakso. Mainosten ja teleostoslähetysten suhteellista osuutta on rajoitettu sekä päivittäisen lähetysajan että tasatuntien välisten tuntien suhteen.

Lain 23 §:ssä on säädetty mainonnan eettisistä periaatteista ja alaikäisille suunnatusta mainonnasta. Myös kuluttajansuojalaki (38/1978) sisältää säännökset markkinoinnin eettisistä periaatteista.

Televisio- ja radiolain 26 §:n mukaan ohjelmien sponsorointi on sallittu uutis- ja ajankohtaisohjelmia lukuun ottamatta. Sponsoroiduissa ohjelmissa ei saa olla mainosluonteisia viittauksia sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteisiin tai palveluihin. Sponsoroiduissa ohjelmissa on esitettävä sponsorin nimi tai tunnus. Käytännössä on ilmennyt, että joissakin tapauksissa sponsorin nimi tai tunnus on esitetty mainosluonteisesti. Korkein hallinto-oikeus on katsonut ratkaisussaan 2003:32, että mikäli sponsoritun-

niste on mainosluonteinen, tulee siihen soveltaa mainoksia koskevaa sääntelyä, kuten mainosten erottamista muusta ohjelmistosta kuva- tai äänitunnuksella.

Teleostoslähetysten enimmäismäärä on rajoitettu kahdeksaan lähetykseen päivässä. Niiden kokonaiskesto saa olla korkeintaan kolme tuntia päivässä. Teleostoslähetyksistä koostuviin ohjelmiin on liitettävä kuva- tai äänitunnuksia, joka erottaa ne selvästi muusta ohjelmistosta.

Lain noudattamista valvoo Viestintävirasto. Kuluttaja-asiamies vastaa kuitenkin lain mainonnan eettisiä periaatteita ja alaikäisille suunnattua mainontaa koskevien säännösten valvonnasta. Lisäksi kuluttaja-asiamies voi puuttua kuluttajansuojalain nojalla myös muihin lain 4 luvun vastaisiin lähetysiin.

Tekijänoikeuslain 48 §:ssä säädetään televisio- ja radioyhteyksien niin sanotusta lähetys-signaalin suojasta. Säännös suojaa lähettäjäyhteyksien lähettämän signaalin, jolloin sen käyttöön muihin kuin tekijänoikeuslain 2 luvussa tarkoitettuihin, suoraan lain nojalla sallittuihin käyttöyhteyksiin tarvitaan lähettäjäyhteyksen lupa.

Tiedotustarkoituksessa lähettäjäyhteyksien lähetysistä saa sitaatteja koskevan tekijänoikeuden rajoitussäännöksen nojalla ottaa hyvän tavan mukaisia lainauksia niiden tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa. Sitaitia koskeva tekijänoikeuden rajoitus ei kuitenkaan salli esimerkiksi urheilutapahtumien merkittävien hetkien esittämistä uutislähetysten osana.

Kotimaiset televisioyhteykset ovat sopineet korvauksellisesta järjestelystä, jolla toisten yritysten lähettämistä urheilulähetyksistä voidaan ottaa lyhyitä otteita urheilu-uutisiin. Otteiden yhteydessä mainitaan, minkä yhtiön lähetyksestä ote on peräisin. Eräät urheilun lajiliitot tekevät koosteita sarjakierrosten kohokohdista, joita myydään televisioyhteyksille uutislähetyksissä käytettäväksi.

Kuvaohjelmien ennakkotarkastuksesta on säädetty kuvaohjelmien tarkastamisesta annetussa laissa (775/2000, myöhemmin kuvaohjelmalaki). Sen 3 §:n mukaan tilausohjelmalähetysten saa pitää alaikäisten saatavilla vain heille hyväksytyjä tai tarkastuksesta vapautettuja ohjelmia. Alaikäiselle sopimattoman kuvaohjelman levittämisen rangaista-

vuudesta on säädetty rikoslain 17 luvun 18 b §:ssä.

1.2 Nykytilan arviointi

Voimassa oleva lainsäädäntö antaa yleiset puitteet televisiotoiminnalle. Ohjelmistojen sisältöä koskevia määräyksiä sisältyy ohjelmistoluvissa annettuihin ehtoihin.

Mainoskatkojen sääntelyn vuoksi kaupallisissa vapaasti vastaanotettavissa televisiölähetyksissä on ollut verrattain pitkät keskeytyksettömät ohjelmajaksot mainoskatkojen välillä, mutta vastaavasti mainoskatkot ovat olleet kestoltaan melko pitkiä. Eri televisiotoimijoiden mainoskatkojen ryhmitys on sääntelystä johtuen varsin yhtenäistä.

Osassa ohjelmista esiintyy tuotantoyhteistyötä, jossa on sovittu hyödykkeiden näkymisestä ohjelmissa. Kuluttaja-asiamiehen ratkaisukäytännössä on katsottu, että vastiketta vastaan tapahtuva tuotesijoittelu on laissa kiellettyä piilomainontaa. Vastikkeellisuutta saattaa olla vaikea arvioida tilanteissa, joissa on sovittu laajasta yhteistyöstä ja näkyvyydestä, kuten esimerkiksi useassa eri mediassa toteutettavasta laajasta mainoskampanjasta.

Televisio-ohjelmien sponsorointi on kaupallisilla kanavilla verraten yleistä. Tietyissä tapauksissa sponsori-ilmoitukset ovat saaneet mainosmaisia piirteitä.

Kotimaisten ja useimpien ulkomaisten yleisöä suuresti kiinnostavien urheilutapahtumien kuvamateriaalin käytöstä on melko yleisesti sovittu televisiokanavien ja urheilun lajiliittojen välillä. Sopimuksin on tyydyttävästi saatu järjestettyä aineiston käyttö urheilutuutisissa useimmissa tilanteissa.

Televisiotoiminta on muuttunut olennaisesti television digitalisoinnin jälkeen. Lähetystekniikan ja laajakaistan kehitys tulee olennaisesti vaikuttamaan televisiotoiminnassa tarvittavien lähetystaajuuksien käyttöön ja käytettävät standardit vakiintunevat vasta 2010-luvulla. Vuonna 2010 päättyviä ohjelmistolupia ei ole hallituksen näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaista tekninen kehitys huomioon ottaen julistaa haettaviksi verrattain lyhyeksi ylimenokaudeksi. Analogiselta televisiotoiminnalta vapautuneet taa-juudet sen sijaan on syytä julistaa haettavaksi lyhyeksikin toimilupakaudeksi, koska alan

toimijat haluavat tuoda yleisön saataville uudentyyppisiä kanavia.

1.3 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaisten ja EU:n lainsäädäntö

Audiovisuaalisista mediapalveluista annettu direktiivi

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat antaneet direktiivin audiovisuaalisista mediapalveluista 2007/65/EY (AV-direktiivi) 19 päivänä joulukuuta 2007. Direktiivillä muutetaan rajat ylittävästä televisiotoiminnasta annettua neuvoston direktiiviä 89/552/EY (televisiodirektiivi). Jäljempänä direktiivillä tarkoitetaan televisiodirektiiviä sellaisena kuin se on AV-direktiivin ja sitä edeltäneiden muutosten jälkeen. Alla esitellään direktiivin keskeisimpien uusien ja muutettujen säännösten sisältö.

Direktiivin harmonisointitaso on pysynyt ennallaan. Direktiivi on niin sanottu minimidirektiivi, eli jäsenvaltiot voivat soveltaa sitä yksityiskohtaisempaa sääntelyä.

Soveltamisala ja yleiset säännökset

Direktiivin merkittävä muutos on sen soveltamisalan ja alkuperämaan periaatteen laajentaminen televisiotoiminnasta myös tietoverkoissa tarjottaviin audiovisuaalisiin mediapalveluihin. Direktiivin nimi on muutettu audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaksi direktiiviksi. Direktiiviä sovelletaan aiemman televisiotoiminnan sijasta audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamiseen. Direktiivissä tarkoitettut mediapalvelut ovat joukkoviestintäpalveluja joiden vastaanottajiksi on tarkoitettu merkittävä osa suuresta yleisöstä ja joilla voi olla selkeä vaikutus merkittävään osaan suuresta yleisöstä.

Direktiivin tarkoituksena on säädellä vain kaupallisessa tarkoituksessa tarjottavia palveluita. Direktiivin johdanto-osan mukaan soveltamisalan ulkopuolelle on tarkoitettu jättää yksityisten henkilöiden harrastusluonteisesti tarjoamat audiovisuaaliset palvelut ja palvelut, joissa audiovisuaalista sisältöä tarjotaan vain satunnaisesti eikä se ole palvelun pää-tarkoitus sekä pelit ja sanoma- ja aikakauslehtien sähköiset versiot.

Direktiivin 1 artiklassa mediapalvelut on jaettu lineaariseen televisiotoimintaan (e kohta) sekä tilattaviin audiovisuaalisiin mediapalveluihin, jotka katsojat voivat valita katsottavakseen haluamanaan aikana ja haluamaansa paikkaan (g kohta).

Direktiivin 2 artiklan mukaan mediapalvelujen tarjoajan katsotaan edelleen olevan yleensä sijoittautunut siihen jäsenvaltioon, missä sen pääkonttori on ja missä ohjelmistoa koskevat päätökset tehdään. Muita sijoittautumiskriteereitä ovat työntekijöiden sijainti ja toiminnan aloittaminen. Toissijaisesti sijoittautuminen ratkaistaan satelliittivälitysaseman tai satelliittikapasiteetin käytön perusteella.

Direktiivin 2 a artiklan 4 kohdassa on säännelty rajat ylittävän tilattavan audiovisuaalisen mediapalvelun saatavuuden rajoittamisesta. Jäsenvaltion, joka haluaa rajoittaa tietyn palvelun saatavuutta, tulee yleensä ottaa yhteyttä palvelun sijaintivaltion viranomaisiin asian selvittämiseksi. Tietyin edellytyksin palvelun saatavuutta voidaan rajoittaa myös vastaanottajavaltiossa.

Kaikkia mediapalvelujen tarjoajia koskevat 3 a artiklan säännökset yhteystietojen ilmoittamisesta, 3 b artiklan kieltö yllyttää vihaan kansanryhmää vastaan, 3 c artiklan velvoite saattaa palvelut asteittain näkö- ja kuulorajoitteisten saataville, 3 e artiklan kaupallisen viestinnän yleiset säännöt sekä 3 f artiklan sponsorointia ja 3 g artiklan tuotesijoittelua koskevat säännökset.

Tilattavien audiovisuaalisten mediapalvelujen sääntely

Tilattavia audiovisuaalisia mediapalveluja koskevat direktiivin 3 h artiklan säännökset alaikäisten suojelusta ja 3 i artiklan säännös eurooppalaisten teosten edistämisestä. Alaikäisten suojelemiseksi tilattavien audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoajien on huolehdittava, että mediapalvelut, jotka voivat vakavasti haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä, saatetaan tarjolle ainoastaan tavalla, jolla varmistetaan, etteivät alaikäiset normaalisti kuule tai näe näitä palveluja. Alaikäisten suojelua koskevat direktiivin säännökset eivät kuitenkaan edellytä ti-

lattavien audiovisuaalisten mediapalvelujen ennakkotarkastusta.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden lainkäyttövallan piiriin kuuluvien mediapalvelun tarjoajien tarjoamalla tilattavilla audiovisuaalisilla mediapalveluilla edistetään mahdollisuuksien mukaan ja tarkoituksenmukaisin keinoin eurooppalaisten teosten tuotantoa ja saatavuutta.

Sponsorointi ja tuotesijoittelu

Direktiivin 1 artiklan k kohdan sponsoroinnin määritelmää on muutettu siten, että siinä otetaan huomioon yksittäisten ohjelmien lisäksi myös audiovisuaalisten mediapalveluiden sponsorointi.

Tuotesijoittelulla tarkoitetaan direktiivin 1 artiklan m kohdan määritelmän mukaan kaikenlaista audiovisuaalista kaupallista viestintää, jossa ohjelmaan sisällytetään tuote, palvelu, tavaramerkki tai näitä koskeva viittaus maksua tai muuta samankaltaista vastiketta vastaan. Direktiivin 3 g artiklassa tuotesijoittelu on lähtökohtaisesti kielletty. Tuotesijoittelu on sallittu kuitenkin elokuvissa, niin sanotuissa televisioelokuvissa ja sarjoissa, urheiluohjelmissa ja kevyissä viihdeohjelmissa. Lisäksi tuotesijoittelu on sallittu tapauksissa, joissa ei peritä maksua vaan ainoastaan tarjotaan ilmaiseksi tiettyjä tavaroita tai palveluja kuten tuotetarpeistoja ja palkintoja sisällytettäväksi ohjelmaan. Tarpeiston antamisena toteutettua tuotesijoittelua ei ole rajoitettu vain tiettyihin ohjelmatyyppeihin. Artiklassa on nimenomaisesti mainittu jäsenvaltioiden mahdollisuus kieltää tuotesijoittelu kokonaan.

Tuotesijoittelu ei saa vaikuttaa ohjelmien sisältöön tai lähetysaikaan. Tuotesijoittelua sisältävissä ohjelmissa ei saa suoraan kannustaa vastaanottajaa ostamaan tai vuokraamaan tavaroita tai palveluja, erityisesti tekeillä myynninedistämiseen tähtäviä viittauksia kyseisiin tavaroihin tai palveluihin. Tuotesijoittelua sisältävät ohjelmat on asianmukaisesti yksilöitävä. Jäsenvaltio voi kuitenkin myöntää luvan poiketa tuotesijoittelusta ilmoittamisesta, jos mediapalvelun tarjoaja tai sen sidosyritys ei itse ole tuottanut tai tilannut kyseistä ohjelmaa. Ohjelmat eivät saa sisältää tupakkatuotteiden tai sa-

vukkeiden tai niitä pääasiallisesti valmistavien yritysten tuotesijoittelua. Myös ainoastaan lääkärin määräyksestä saatavissa olevien yksittäisten lääkkeiden tai lääketieteellisten hoitojen tuotesijoittelu on kielletty.

Mainonnan sääntely

Direktiivin 3 e artiklassa on säädetty kaupallisen viestinnän yleisistä periaatteista. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että audiovisuaalinen kaupallinen viestintä on helposti tunnistettavissa. Audiovisuaalisessa kaupallisessa viestinnässä ei saa käyttää alitajunnan kautta vaikuttavia tekniikoita eikä se saa loukata ihmisarvoa, syrjiä vähemmistöjä, suosia terveyttä tai turvallisuutta vahingoittavaa toimintaa eikä kannustaa ympäristönsuojelun kannalta törkeästi haitalliseen toimintaan.

Artiklassa on kielletty myös tupakkatuotteita koskeva kaupallinen viestintä. Alkoholi-juomia koskevaa audiovisuaalista kaupallista viestintää ei saa kohdistaa erityisesti alaikäisille, eikä se saa kannustaa tällaisten juomien kohtuuttomaan käyttöön. Ainoastaan lääkärin määräyksestä saatavia lääkkeitä tai hoitoja koskeva kaupallinen viestintä on kielletty.

Audiovisuaalinen kaupallinen viestintä ei myöskään saa aiheuttaa fyysistä tai moraalista haittaa alaikäisille. Siinä ei saa suoraan kehottaa alaikäisiä ostamaan tai vuokraamaan tuotetta tai palvelua käyttämällä hyväksi heidän kokemattomuuttaan tai hyväuskoisuuttaan, rohkaista suoraan heitä suostuttelemaan vanhempiaan tai muita henkilöitä ostamaan mainostettuja tavaroita tai palveluja, käyttää hyväksi erityistä luottamusta, jota alaikäiset tuntevat vanhempiaan, opettajiaan tai muita henkilöitä kohtaan, eikä näyttää perusteettomasti alaikäisiä vaarallisissa tilanteissa.

Muutetussa 11 artiklassa on yksinkertaistettu televisiomainonnan sijoittelusääntelyä. Muutosten myötä mainosten osuus lähetettyä tuntia kohden pysyy ennallaan, mutta mainokset saa sijoitella aiempaa vapaammin. Ohjelmien keskeyttämisessä on siirrytty 45 minuutin säännöstä 30 minuutin sääntöön. Elokuvat, niin sanotut televisioelokuvat ja uutisohjelmat saa keskeyttää mainoksilla keran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti. Samaa sääntöä sovelletaan las-

tenohjelmiin, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on yli 30 minuuttia. Keskeytettömän 20 minuutin ohjelmajakson vaatimuksesta mainoskatkojen välissä on luovuttu. Tuntikohtainen mainonnan 20 prosentin rajoitus on pysytetty voimassa, mutta päiväkohtaisesta 15 prosentin ylärajasta on luovuttu.

Lyhyet uutisotteet

Direktiivin 3 k artiklan mukaan yhteisön alueelle sijoittautuneiden lähetystoiminnan harjoittajien tulee saada lyhyitä uutisraportteja varten käyttöönsä aineistoa yleisöä suuresti kiinnostavista tapahtumista, jotka toinen lähettäjä lähettää yksinoikeudella. Aineisto on saatava käyttöön tasapuolisina, kohtuullisina ja syrjimättöminä ehdoin.

Ensisijaisesti lähetystoiminnan harjoittajien tulisi voida valita vapaasti lyhyitä otteita toisen lähetystoiminnan harjoittajan signaalista. Uutisotteita voidaan käyttää ainoastaan yleisissä uutisohjelmissa. Niitä saa käyttää tilattavissa audiovisuaalisissa mediapalveluissa vain, jos sama lähetystoiminnan harjoittaja tarjoaa saman ohjelman lähetyksen jälkeen tilattavana mediapalveluna.

Uutisotteiden käyttöön liittyvät aikarajat, alkuperäisen lähettäjäyrityksen korvausoikeus ja muut tarkemmat määräykset on jätetty jäsenvaltioiden harkintaan. Jos otteiden käytöstä säädetään korvaus, saa se kattaa vain aiheutuneet kulut.

Itsesääntely

Direktiivin 3 artiklan 7 kohdassa kannustetaan jäsenvaltioita itse- tai yhteissääntelyyn. Sääntelymallien tulisi olla laajasti hyväksytyjä ja tehokkaita.

Euroopan neuvoston televisioyleissopimus

EY:n sääntelyn lisäksi Suomi on sitoutunut noudattamaan Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden ja Euroopan kulttuuriyleissopimuksen sopimuspuolina olevien valtioiden kesken tehtyä eurooppalaista yleissopimusta rajat ylittävistä televisiolähetyksistä (SopS 87/1994), jäljempänä Euroopan neuvoston televisioyleissopimus.

Televisioyleissopimus vastaa asialliselta sisällöltään varsin pitkälti EY:n televisiodirektiiviä. Sopimus sisältää myös säännöksiä, joille ei ole vastinetta direktiivissä, kuten median moninaisuuden edistämisen. Sopimuksen tarkoituksena on helpottaa sopimuspuolten keskinäisten rajat ylittävien televisio-ohjelmopalvelujen lähettämistä ja edelleen lähettämistä. EU:n jäsenvaltioiden keskinäisissä suhteissa noudatetaan televisioyleissopimuksen 27 artiklan mukaan lähtökohtaisesti EY-oikeuden määräyksiä.

Televisiotoiminnan sääntely eräissä muissa maissa

Ruotsi

Ruotsin radio- ja televisiotoiminnan sääntely koottiin pääosin yhdeksi laiksi (Radio- och tv-lagen, 1996:844) vuonna 1996. Laki koskee myös satelliittilähetyksen ja kaapelilähetystoimintaa ja sillä on saatettu voimaan EY:n televisiodirektiivi.

Ruotsissa televisiomainoksia on säädelty jossakin määrin Suomea yksityiskohtaisemmin, mutta sääntelyä on kevennetty televisiodirektiivin tasoisiksi viime vuosina.

AV-direktiivin voimaansaattamiseksi kulttuuriministeriö asetti selvitysmiehen, jonka tehtävänä oli arvioida sekä direktiivistä että kansallisista tarpeista johtuvia radio- ja televisiolain muutostarpeita. Selvitysmiehen ehdotus (SOU 2008:116) noudattaa muutoin varsin tarkasti direktiiviä, mutta elokuvien, niin sanottujen televisioelokuvien ja uutisohjelmien mainoskatkojen välillä tulee olla vähintään 30 minuutin ohjelmajakso.

Tanska

Tanskassa televisiodirektiivi on saatettu voimaan säädöksellä lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. Laki sisältää säännökset oikeudesta harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa, mainostamisesta televisiossa sekä ohjelmien sponsoroinnista. Tarkemmat säännökset on annettu säädöksessä Bekendtgørelse om reklame og sponsoring i radio og fjernsyn (Reklamebekendtgørelsen, BEK nr 1368 af 15/12/2005). Mainosten määrä on siinä rajoitettu 12 minuuttiin tunnissa ja 15 prosenttiin

lähettäjäyhteyden päivittäisestä lähetyksajasta. Poliittisten puolueiden, ammattijärjestöjen ja uskonnollisten liikkeiden mainokset on kielletty.

Televisiossa näytettäviin kilpailuihin annettuja tuotepalkintoja saa Reklamebekendtgørelsen mukaan näyttää vain siinä määrin kuin on kilpailun kannalta tarpeen. Lapsille suunnatuissa kilpailuissa tuotepalkintoja ei saa lainkaan näyttää.

AV-direktiivin voimaansaattaminen on esitystä laadittaessa vielä viranomaisvalmistelun asteella.

Norja

Norja kuuluu Euroopan talousalueeseen ja on siten yhdenmukaistanut televisiotoiminnan sääntelynsä EY:n direktiivien mukaisesti. Televisiodirektiivi on Norjassa saatettu voimaan säädöksellä Lov om kringkasting. Laki sisältää säännökset toimiluvista, televisiomainonnasta sekä sponsoroinnista. Alaikäisten suojelua ja eurooppalaisten teosten osuutta koskevat säännökset on annettu asetuksilla. Mainosten osuus on laissa rajoitettu 15 prosenttiin päivittäisestä lähetyksajasta. Mainokset lastenohjelmien yhteydessä ja erityisesti lapsille suunnatut mainokset on laissa kielletty. Myös elämäkatsomukselliset ja poliittiset mainokset on lähetystoiminnassa kielletty.

AV-direktiivin voimaansaattaminen on esitystä laadittaessa vielä viranomaisvalmistelun asteella.

Iso-Britannia

Iso-Britanniassa kaupallisesta televisiotoiminnasta on säädetty vuosien 1990 ja 1996 Broadcasting Acteissa (chapter 42 ja 55). Kyseisillä säädöksillä on saatettu voimaan televisiodirektiivi. Lisäksi televisiotoimintaa koskevia säännöksiä on vuoden 2003 Communications Actissa (chapter 21) sekä alan sääntelyelimen Ofcom:in (Office of Communications) antamissa normeissa. Televisiotoiminnan yleiset säännökset, kuten säännökset toimiluvista on annettu Broadcasting Acteissa. Communications Actissa on annettu Ofcom:ille valtuudet antaa normeja muun muassa mainoskatkoista, sponsoroinnista ja

alikäisten suojelusta. Poliittinen mainonta on Iso-Britanniassa kielletty.

Syyskuussa 2008 voimaan tulleen Ofcom:in Code on the Scheduling of Television Advertising:in mukaan mainoskatkoja saa olla pääsääntöisesti yksi jokaista ohjelman aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti. Mainosaika on rajoitettu 20 prosenttiin lähetystuntia kohden.

Ofcom:in 2008 Broadcasting Code:n mukaan sponsoroinnista tulee ilmoittaa selkeästi eivätkä sponsorointitunnukset saa olla mainosluonteisia. Tavaroiden ja palveluiden ostokehotukset on nimenomaisesti kielletty sponsoritunnisteissa.

Direktiivin voimaansaattamisesta on Iso-Britanniassa järjestetty laaja julkinen kuuleminen. Hallitus on ilmoittanut, ettei se tule sallimaan vastikkeellista tuotesijoittelua direktiivissä tarkoitetulla tavalla.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Tavoitteet

Ehdotetun sääntelyn tavoitteena on panna täytäntöön AV-direktiivi. Direktiivi ehdotetaan pantavaksi täytäntöön pääasiassa sellaisenaan. Direktiivi sallisi myös sitä yksityiskohtaisemman sääntelyn muun muassa kaupallisen viestinnän suhteen.

Sääntelyn soveltamisala laajennettaisiin direktiivistä johtuen kattamaan osin myös tilausohjelmajpalvelut. Lisäksi sääntelyn tavoitteena on antaa oikeudelliset puitteet maanpäällisen televisioverkon ohjelmistolupien ylimenokaudelle.

Ehdotetulla televisio toiminnan mainossääntelyn yksinkertaistamisella annettaisiin kaupallisille televisio toimijoille nykyistä enemmän liikkumavaraa mainoskatkojen sijoittelussa. Ehdotettu muutos vastaisi direktiivin linjaa. Direktiivi sallisi myös asiasta säädettävän direktiiviä yksityiskohtaisemmin. Ehdotetulla muutoksella pyritään turvaamaan vapaasti vastaanotettavissa oleva laadukas ja monipuolisen televisiotarjonta. Mainosten suhteellinen osuus lähetystuntia kohden pysyisi ennallaan, joten sama määrä mainoksia voitaisiin sijoittaa ohjelmiin aiempaa vapaammin.

Ehdotetulla tuotesijoittelusääntelyllä pyritään mahdollistamaan uusia tapoja ohjelmien rahoittamiseen ja näin edistämään mahdollisuuksia tehdä monipuolisia ja korkeatasoisia ohjelmia. Nykyinen tuotantoyhteistyö, joka ilmenee tavanomaisina tavaralainoina tai tarpeiston antamisena käytettäväksi ohjelmissa, ei yleensä tulisi ehdotetun tuotesijoittelusääntelyn piiriin. Ohjelmissa esiintyviä tuotteita tai palveluita ei saisi aiheuttomasti korostaa. Ehdotettu muutos vastaisi direktiivin linjaa. Tarpeiston ja tuotepalkintojen sijoittelun osalta ehdotettu sääntely olisi direktiiviä yksityiskohtaisempaa.

Lyhyitä uutisotteita koskevilla säännöksillä pyritään edistämään tiedonvälitystä. Ehdotetulla sääntelyllä pyritään turvaamaan yleisön tiedonsaanti etenkin kiinnostavista kansainvälisistä tapahtumista, joiden lähetysoikeuksista tehdään enenevissä määrin yksinoikeus sopimuksia. Uutisotteita koskeva sääntely on suoraan direktiivistä aiheutuva muutos.

2.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Esitystä valmisteltaessa harkittiin direktiivin vastikkeellisen tuotesijoittelun sallivan sääntelyn jättämistä voimaan saattamatta. Tätä olisi puoltanut myös se, että tällä hetkellä tuotesijoittelun sallimisella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Hallitus katsoo kuitenkin tarkoituksenmukaiseksi käyttää hyväksi mahdollisuutta sallia tuotesijoittelu direktiivin mukaisesti lukuun ottamatta tarpeistojen ja tuotepalkintojen sijoittamista lasten ohjelmiin. Hallitus katsoo, että vastikkeellisen tuotesijoittelun nimenomainen salliminen ei merkittävästi muuta nykytilannetta. Tuotesijoittelun salliminen ehdotetulla tavalla mahdollistaa uusia, aiempaa joustavampia tapoja rahoittaa audiovisuaalisten teosten tuotantoa ja sillä arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia kotimaisten laadukkaiden ohjelmien tekemiseen tulevaisuudessa. Lisäksi säännökset tuotesijoittelusta ilmoittamisesta edistävät nykytilaan verrattuna yleisön tietoisuutta tuotesijoittelusta.

Mainonnan määritelmä harkittiin pidettäväksi ennallaan. Tätä ei kuitenkaan pidetty toivottavana, vaan myös asian tai aatteen mainontaan pidettiin perusteltuna ulottaa mi-

nimisääntely lähinnä alaikäisten suojaamiseksi.

Lastenohjelmien yhteydessä esitettävää televisiomainontaa harkittiin esitystä valmisteltaessa säänneltäväksi eri tavoin. Vaihtoehtona tarkasteltiin mainoskatkojen kieltämistä kokonaan lastenohjelmissa, mutta tätä ei pidetty toivottavana koska se olisi saattanut laskea kaupallisten kanavien lastenohjelmien tarjontaa. Vapaasti vastaanotettavista lastenohjelmista noin kolmannes on kaupallisten kanavien lähettämiä. Hallitus pitää ehdotettua ratkaisua, jossa mainoskatkon edellytyksenä on ohjelman aikataulun mukainen 30 minuutin kesto, tasapainoisena ratkaisuna. Alaikäiset tavoittavan markkinoinnin sääntely on selkeää ja valvontakäytännöt ovat vaikiintuneita. Hallituksen näkemyksen mukaan tällöin ei ole estettä yksinkertaistaa sääntelyä direktiivin linjan mukaiseksi.

Televiotoimintaa ja tilattavien audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamisesta säädetään kolmessa eri laissa: televisio- ja radiolaissa, kuvaohjelmalaissa sekä sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnästä annetussa laissa (460/2003, myöhemmin sananvapauslaki). Kuvaohjelmalaissa video-on-demand -palvelut on määritelty tilausohjelmalveluiksi. Sananvapauslaissa käytetty ohjelmatoiminnan harjoittajan määritelmä kattaa myös tilauspohjaiset palvelut. Hallituksen näkemyksen mukaan tässä laissa on tarkoituksenmukaista määritellä tilattavat palvelut tilausohjelmalveluiksi. Tässä laissa käytetty määritelmä on jossakin määrin kuvaohjelmalain määritelmää suppeampi, mutta sen ei arvioida aiheuttavan soveltamistilanteissa sekaannuksen vaaraa.

2.3 Keskeiset ehdotukset

Sääntelyn soveltamisalan laajentaminen

Televisio- ja radiolain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös tilattavia audiovisuaalisia sisältöpalveluja muuttamalla lain määritelmiä ja soveltamisalaa AV-direktiiviä vastaaviksi. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi direktiivin 1 artiklan tavoin audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmä, joka kattaisi televiotoiminnan sekä tilausohjelmalvelut. Sääntelyn piiriin tulisi

palveluja, joita ehdotetun tyyppinen sääntely ei ole aikaisemmin koskenut. Palveluiden tarjoajille ehdotetut velvoitteet ovat kuitenkin verraten vähäisiä. Tilausohjelmalveluihin tulisivat sovellettaviksi säännökset eurooppalaisten teosten edistämisestä (16 §), kaupallisen viestinnän yleisistä periaatteista (21 §), sponsoroinnista (26 §) ja tuotesijoittelusta (28 ja 28 a—b §).

Direktiivin tavoin sääntelyn soveltamisala ehdotetaan rajattavaksi taloudellisessa tarkoituksessa tarjottaviin audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin. Sääntelyn soveltamisalan laajentaminen on suoraan direktiivin täytäntöpanosta aiheutuva muutos.

Toimilupien jatkaminen

Valtioneuvostolle ehdotetulla mahdollisuudella jatkaa televiotoiminnan vuonna 2010 päättyviä ohjelmistolupia pyritään antamaan selkeät oikeudelliset puitteet etenkin vapaasti vastaanotettavien televisiolähetysten jatkamiseen. Ehdotettu mahdollisuus olisi kertaluontoinen ja samanaikaisesti julistettaisiin haettavaksi useita uusia ohjelmistolupia, jolloin myös uudet toimijat pääsisivät markkinoille.

Valtioneuvosto voisi ehdotuksen mukaan tietyin edellytyksin jatkaa ohjelmistolupien kestoja vuoden 2016 loppuun saakka. Hallitus ei pidä todennäköisenä, että julistamalla kyseiset toimiluvat haettavaksi, saataisiin markkinoille uusia toimijoita. Ohjelmistot, joita kyseisten toimilupien nojalla saadaan lähettää, ovat varsin kalliita tuottaa.

Tämän hetken teknisessä kehitysvaiheessa hallitus pitää tarkoituksenmukaisena jatkaa voimassaolevia ohjelmistolupia ja samassa yhteydessä julistaa haettavaksi uusia ohjelmistolupia. Ehdotetulla menettelyllä pystytään tarkoituksenmukaisella tavalla turvaamaan televiotoiminnan monipuolisuus.

Mainossääntelyn muutokset

Televisio- ja radiolaissa tarkoitettuun mainontaan ehdotetaan lisättäväksi myös asian tai aatteen edistäminen. Mainonnan määrälliset rajoitukset tai kuluttajaviraston markkinoinnin sopivuuden valvonta eivät koskisi tällaista mainontaa. Asian tai aatteen mainontaa rajoittaisivat vaatimus esittää asian tai

aatteen mainonta, joka on omiaan vaikuttamaan haitallisesti lasten kehitykseen sellaiseen aikaan, jolloin alaikäiset eivät tavallisesti katso ohjelmia sekä kiello keskeyttää ohjelma mainoksilla siten, että loukattaisiin ohjelmien tekijöiden oikeuksia. Aatteellisilla mainoksilla ei saisi myöskään keskeyttää uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetystyksiä. Muutos ei liity direktiivin täytäntöönpanoon.

Mainonnan eettisten periaatteiden osalta ehdotetaan siirtymistä yleissääntelyyn, jossa markkinoinnin eettisistä periaatteista säädetäisiin vain kuluttajansuojalaissa. Markkinoinnin eettisistä periaatteista sekä alaikäisten suojasta on säädetty yksityiskohtaisesti kuluttajansuojalain 2 luvussa. Kuluttajasiames valvoo sekä televisio- ja radiolaissa tarkoitettua kaupallista viestintää että kuluttajansuojalaissa tarkoitettua markkinointia. Tehokkaan valvonnan varmistamiseksi on tarkoituksenmukaista, että markkinoinnin eettisiä periaatteita koskevat säännökset keskitetään kuluttajansuojalakiin.

Mainoskatkojen sääntelyä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi direktiivin 11 artiklan mukaiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaisi luopumista nykyisestä 20 minuutin keskeytyksettömästä ohjelmajaksosta mainoskatkojen välillä.

Mainoskatkojen sijoittelua ohjaisi edelleen vaatimus sijoittaa mainoskatkot ohjelmien väliin ja luontaisiin katkoihin. Mainoskatkoja sijoitettaessa tulee ottaa huomioon myös elokuvateosten tekijöiden moraaliset oikeudet.

Elokuviissa ja televisiota varten tehdyissä elokuviissa sallittaisiin yksi mainoskatko kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin ohjelmajaksoa kohti. Lastenohjelmiin mainoskatkoja saisi sijoittaa 20 minuutin säännöstä luopumisen vuoksi nykyistä vapaammin. Mainosten suhteellinen osuus lähetystuntia kohden säilyisi ennallaan eli sama määrä mainoksia voitaisiin sijoittaa nykyistä useampiin ja lyhyempiin mainoskatkoihin.

Yleisön kyllästymisen riski ja ohjelmien tekijöiden moraaliset oikeudet turvaavat riittävän pitkät keskeytyksettömät ohjelmajaksot mainoskatkojen välillä. Mainokset tulee edelleen sijoittaa ohjelmien väliin ja luonteviin katkoihin. Yksittäisiä mainoksia ei ehdoteta yleisesti sallittaviksi.

Tuotesijoittelu

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset tuotesijoittelusta. Vastiketta vastaan tapahtuva tuotesijoittelu ehdotetaan sallittavaksi direktiivin mukaisesti tietyissä ohjelmatyypeissä. Merkittävän arvoisen tarpeiston antamisena tapahtuva vastikkeeton tuotesijoittelu ehdotetaan niin ikään sallittavaksi muissa kuin lastenohjelmissa. Sääntely olisi tältä osin direktiiviä yksityiskohtaisempaa.

Ehdotettu tuotesijoittelusääntely ei vaikuttaisi nykyiseen tuotantoyhteistyökäytäntöön, jossa annetaan tuotantotarpeistoja tai tuotepalkintoja, joilla ei ole merkittävää arvoa käytettäväksi ohjelmissa, ilman että näkyydestä maksetaan vastiketta.

Tuotesijoittelu olisi toteutettava asiallisesti, eikä sijoiteltuja tuotteita saisi korostaa esimerkiksi kuvausteknisin keinoin. Direktiivin antamaa mahdollisuutta poiketa tuotesijoittelusta ilmoittamisesta ehdotetaan käytettäväksi tapauksissa, joissa tietoa tuotesijoittelusta ei ole saatavilla ilman kohtuutonta vaivaa. Tuotesijoittelusta tulisi ilmoittaa katsojille, paitsi jos kyse on ohjelmasta, jota hän ei itse ole tilannut eikä tietoa siihen sisältyvästä tuotesijoittelusta ole ilman kohtuutonta vaivaa saatavissa.

Säännökset lyhyistä uutisotteista

Tekijänoikeuslakiin ehdotetuilla säännöksillä lyhyistä uutisotteista annettaisiin lähettäjäryitykselle oikeus ottaa lyhyitä otteita yleisöä suuresti kiinnostavasta tapahtumasta, jonka toinen lähettäjäryitys lähettää yksinoikeudella. Otteet otettaisiin lähetys-signaalista. Otteita saisi käyttää yleisissä uutislähetyksissä. Otteita käytettäessä lähde olisi mainittava. Otteiden käytöstä ei ehdoteta maksettavaksi korvausta.

Direktiivin säännökset, joita ei ehdoteta erikseen täytäntöön pantaviksi

Direktiivin 2 a artiklan 4 kohdan mahdollisuutta rajoittaa tilattavien audiovisuaalisten mediapalvelujen saatavuutta ei ehdoteta täytäntöön pantavaksi. Kyseisen mahdollisuuden hyödyntäminen olisi merkinnyt varsin mittavaa puuttumista sananvapauteen, mitä ei pi-

detty esitystä valmisteltaessa oikeasuhtaisena.

Direktiivin 3 a artiklan mukaan mediapalvelun tarjoajien tulee pitää yhteystietonsa yleisön saatavilla. Esitystä valmisteltaessa on katsottu säännöksen tulevan saatetuksi voimaan sananvapauden käyttämisestä joukko- viestinnässä annetun lain 5 §:llä. Sen mukaan ohjelmatoiminnan harjoittajan ja vastaavan toimittajan on huolehdittava siitä, että ohjelmatoiminnassa tiedotetaan ohjelmatoiminnan harjoittajasta ja vastaavasta toimittajasta. Ohjelmatoiminnan harjoittajan määritelmä on käytettävän lähetystekniikan suhteen neutraali, eli se kattaa tässä ehdotuksessa tarkoitettut sisältöpalvelun tarjoajat.

Direktiivin 3 b artikla, jossa kielletään vihaan yllyttäminen, katsotaan voimaansaateksi rikoslain 11 luvun 10 §:n kansanryhmää vastaan kiihottamisen kriminalisoinnilla.

Direktiivin 3 d artiklan jäsenvaltioiden tulee varmistaa, että elokuvat lähetetään vain oikeudenhaltijoiden kanssa sovittuina aikoina. Hallitus katsoo säännöksen olevan saatettu voimaan tekijänoikeuslailla ja erällä siihen liittyvillä laeilla. Luvaton teosten käyttö on kriminalisoitu rikoslain 49 luvun 1 §:ssä. Lisäksi laki todistelun turvaamisesta teollisia tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa (344/2000) antaa mahdollisuuden turvaamistoimiin vastapuolta kuulematta.

Direktiivin kaupallisen viestinnän yleisiä periaatteita koskevan 3 e artiklan 1 kohdan hallitus katsoo olevan saatettu kuluttajansuojalain 2 luvun säännöksillä sekä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain (693/1976), alkoholilain (1143/1994) ja lääkelain (395/1987) säännöksillä.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan markkinointia pidetään hyvän tavan vastaisena jos se on selvässä ristiriidassa yleisesti hyväksytyjen arvojen kanssa ja erityisesti jos se loukkaa ihmisarvoa taikka uskonnollista tai poliittista vakaumusta, siinä esiintyy sukupuoleen, ikään, etniseen tai kansalliseen alkuperään, kansalaisuuteen, kieleen, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvään seikkaan perustuvaa syrjintää, taikka siinä suhtaudutaan hyväksyvästi toimintaan, jossa vaarannetaan terveyttä, yleistä turvallisuutta tai ympäristöä ilman, et-

tä tällaisen toiminnan esittämiseen on markkinoitavaan hyödykkeeseen liittyvää asiallista perustetta.

Direktiivin 3 e artiklan 2 kohdassa rohkaitaan mediapalvelun tarjoajia kehittämään käytännesääntöjä lasten ohjelmissa esitettävän sopimattoman kaupallisen viestinnän ehkäisemiseksi, jossa edistetään sellaisten elintarvikkeiden menekkiä, joiden sisältämien ainesosien liiallinen nauttiminen ei ole suositeltavaa.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 1 §:ssä on kielletty kuluttajien kannalta sopimattoman menettelyn käyttäminen markkinoinnissa. Kuluttajavirasto, kuluttaja-asiamies ja kansanterveyslaitos ovat laatineet suosituksen mainostajille elintarvikkeiden markkinoinnista lapsille. Suosituksessa on esitelty markkinoinnin pelisääntöjen ohella myös esimerkkejä markkinaoikeuden ratkaisukäytännöstä ja kuluttaja-asiamiehen valvontatyössä esiintulleita tapauksista. Markkinoinnin valvonnan on puututtu erityisesti lapsille suunnattuun elintarvikkeiden mainontaan, jossa sopimattomalla tavalla kiinnitetään huomio elintarvikkeiden kannalta epäolennaisiin seikkoihin, kuten leluihin ja kilpailuihin taikka jossa elintarvikkeiden terveellisyydestä annetaan vääriä tai epäolennaisia tietoja.

Hallitus katsoo kuluttaja-asiamiehen käytännön olevan siinä määrin selkeää, että se ohjaa alan toimintaa ja mahdollistaa alan omien käytännesääntöjen muodostumisen. Hallitus pitää direktiivin säännöksen taustalla olevia kansanterveydellisiä tavoitteita erittäin tärkeinä ja rohkaisee alan toimijoita kehittämään käytännesääntöjä runsaasti rasvaa, suolaa tai sokeria sisältävien elintarvikkeiden markkinoinnista alaikäisille. Hallitus seuraa tilanteen kehittymistä.

Direktiivin 3 h artiklan mukaan jäsenvaltioiden huolehdittava siitä, että tilattavat audiovisuaaliset mediapalvelut, jotka voivat vakavasti haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä, saatetaan tarjolle ainoastaan tavalla, jolla varmistetaan, etteivät alaikäiset normaalisti kuule tai näe näitä palveluja. Alaikäisten suojelua koskevat direktiivin säännökset eivät kuitenkaan edellytä tilattavien audiovisuaalisten mediapalvelujen ennakkotarkastusta.

Kuvaohjelmanlain 3 §:n mukaan tilausohjelmanpalvelun levittäjä saa pitää 18 vuotta nuorempien saatavilla vain heille lain mukaan esitettäväksi ja levitettäväksi hyväksytyjä sekä tarkastuksesta vapautettuja kuvaohjelmia ja niiden ohjelmasisältöjä. Palvelun levittäjä on siten velvollinen samalla tavalla kuin kuvaohjelmien muut levittäjät huolehtimaan siitä, että tarkastamattomia ohjelmia pidetään tarjolla palvelussa ainoastaan täysikäisten käyttäjien saatavilla. Hallitus katsoo direktiivin määräyksen olevan voimassa kuvaohjelmanlain yllä kuvatulla säännöksellä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset kotitalouksien asemaan

Kaapelitelevisioverkkoon kytkettyjä talouksia on noin 1,3 miljoonaa. Kotitaloudet maksavat kaapelitelevisioliittymistä noin 60 miljoonaa euroa vuodessa. Kotitalouksista noin neljännes tilaa maksutelevisiopakettia. Ehdotetut muutokset eivät vaikuta merkittävästi kotitalouksien asemaan. Ehdotettu mainossääntelyn yksinkertaistaminen saattaa vaikuttaa positiivisesti vapaasti vastaanotettavan televisiotarjonnan sisältöön, kun mainoskatkoja voidaan sijoitella nykyistä vapaammin.

Vaikutukset yrityksiin

Ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia televisiotoiminnan harjoittajien asemaan, jotka johtuvat lähinnä mainoskatkojen nykyistä vapaammasta sijoittelusta.

Ehdotus ei puutu elokuvien sisältämän mainosajan määrään, vaan ainoastaan sen ryhmittelyyn. Näin ollen lähtökohtaisesti loppuunmyydyin mainosajan tuotto ei lakiesityksen vaikutuksesta suoranaisesti muutu. Esityksen mukainen mahdollisuus mainoskatkojen lukumäärän lisäämiseen voi kuitenkin vaikuttaa sekä yleisön katsomiskokemukseen että mainonnan tehokkuuteen tavoilla, joille voidaan arvioida taloudellista vaikutusta.

Esimerkiksi aikataulun mukaan 150 minuutin mittaisen elokuvan pituus voidaan nykyisin voimassa olevan lain mukaan katkaista kaksi kertaa ja lisäksi sen loppuun voidaan sijoittaa mainoskatko. Tällöin mainosaika jakautuu laskennallisesti keskimäärin 10 minuutin jaksoihin, joita voidaan pitää sekä katsojan että mainonnan tehokkuuden kannalta aivan liian pitkinä. Samalla tavalla laskettuna ehdotettu sääntely sallii mainosajan jakamisen viiteen kuuden minuutin jaksoon, joita voidaan jo pitää selvästi toimivimpina.

Mikäli televisiotoimijat haluavat parantaa katsomiskokemusta ja mainonnan huomioarvoa ehdotettujen muutosten mahdollistamalla tavalla, eli lyhentämällä mainoskatkon keskimääräistä maksimipituutta, se aiheuttaisi televisioyhtiöille yhteenlaskettuna noin 2,5 miljoonan euron tulonmenetyksen vuodessa. Kyseistä summaa voidaan pitää muutosten aiheuttamana taloudellisen vaikutuksena yhtiöille. Tätä rahamäärää voidaan pitää investointina televisio-ohjelmistojen houkuttelevuuteen sekä televisiomainonnan tehokkuuteen ja kilpailukykyyn. Investoinnilla voi olla epäsuoraa vaikutusta televisioyhtiöiden talouteen tulevaisuudessa, mutta kyseiset vaikutukset ovat pienet.

Suomessa tuotesijoittelu on ollut tähän saakka pienimuotoista; tuottajille on annettu käyttöön tuotannossa tarvittavia välineitä. Joissain tapauksissa tällä on ollut merkitystä pienen budjetin tuotannoille. Tuotesijoittelu on ollut vastikkeetonta. Rajanveto tuotesijoittelun ja muun markkinoinnin välillä on kuitenkin hankalaa määrittää, sillä mainonta ja tuotesijoittelu yhdistetään yleensä yhdeksi palveluksi.

Tuotesijoittelun salliminen ei alan toimijoiden mukaan lisää televisiomarkkinointiin käytettävän rahan määrää, mutta sen seurauksena tuloja voi siirtyä katkomainonnasta tuotesijoitteluun. Tämä voi vaikuttaa edelleen sisällöntuottajien ja televisiokanavien välisiin rahanjakokäytäntöihin. Viihdeohjelmissa televisiokanavat säilyttävät vahvan neuvotteluvoiman. Draamaohjelmissa uudistuneesta rahanjakotilanteesta tullaan sopimaan erikseen tuotantoyhtiöiden ja televisiokanavien välillä. Alan toimijoiden mukaan tuotesijoittelun salliminen selkeyttää nykyisiä alan käytäntöjä.

Pienille tuotantoyhtiöille tuotesijoittelun salliminen voi tuoda uusia mahdollisuuksia, mutta niiden merkitys arvioidaan vähäiseksi. Lastenohjelmissa sallittavalla vastikkeettomalla tuotesijoittelulla ei nähdä olevan käytännössä vaikutuksia suomalaisille toimijoille, sillä kaupallisten lastenohjelmien tuotanto on Suomessa hyvin vähäistä.

Suomen kaupallisten urheiluoikeuksien hinnat ovat yhteensä 45—50 miljoonaa euroa vuodessa ja ne keskittyvät voimakkaasti muutamaani vahvimpiin lajeihin ja tapahtumiin. Vuosittainen vaihtelu on suurta johtuen merkittäjien tapahtumien jaksottumisesta. Suosituimmista lajeista kilpaillaan ja muut joutuvat itse maksamaan tuotannot.

Ehdotetulla lyhyitä uutisotteita koskevalla sääntelyllä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia televisiotoimijoille eikä urheilun lähetysoikeuksien myyjille.

Vaikutukset kansantalouteen ja julkiseen talouteen

Televisiotoiminnan markkinoiden kokonaisarvon arvioidaan olevan Suomessa vuonna 2008 noin 760 miljoonaa euroa. Arvio sisältää Yleisradio Oy:n televisiotoiminnan.

Suomalaisen elokuva- ja televisiotuotantolan koko on yhteensä noin 80 miljoonaa euroa vuodessa. Alalla on joitakin suuria yrityksiä, mutta valtaosa alan yrityksistä on pieniä. Ohjelmien ostomarkkinoilla Suomessa on kolme suurta toimijaa, Yleisradio, MTV3 ja Nelonen, joilla on vahva neuvotteluvoima markkinoilla.

Maksutelevisioliiketoiminta alkoi kasvaa merkittävästi television digitalisoinnin yhteydessä, koska tällöin myös maanpäällisessä televisiossa voitiin tarjota maksullisia palveluja. Toiminnan arvon arvioidaan vuotena 2008 olevan noin 150—170 miljoonaa euroa. Tilauspohjaisen video-on-demand-liiketoiminnan arvo jää selvästi alle 10 miljoonan euron.

Ehdotetuilla muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä kansantaloudellisia vaikutuksia lyhyellä aikavälillä. Suomen kattava laajakaistapeitto antaa kuitenkin hyvät edellytykset kehittää internetissä tarjottavia palveluita, joiden rajat ylittävä tarjonta helpottuu direktiivin alkuperämaan periaatteen vuoksi.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotettu sääntelyn soveltamisalan laajentaminen tilausohjelmalveluihin saattaa kasvattaa jossakin määrin lakia valvovien viranomaisten, Viestintäviraston ja kuluttaja-asiamiehen tehtäviä. Tilausohjelmalvelun tarjoajien sääntely on kuitenkin siinä määrin vähäistä, että tehtävät voidaan ainakin keskipitkällä aikavälillä hoitaa ilman henkilölisiä-yrityksiä.

Ehdotetun mainossääntelyn yksinkertaistamisen sekä tuotesijoittelusääntelyn voidaan arvioida jossakin määrin selkiyttävän televisiotoiminnan oikeudellisia puitteita, jolloin myös valvovien viranomaisten työ helpottuu. Viranomaisten väliseen tehtävien jakoon ei ehdoteta muutoksia. Markkinoinnin eettisten periaatteiden sääntelyn keskittäminen kuluttajansuojalakiin voidaan jossakin määrin arvioida helpottavan kuluttaja-asiamiehen toimintaa.

3.3 Vaikutukset kansalaisten asemaan

Kansalaisten kannalta ehdotetun sääntelyn osalta on keskeistä audiovisuaalisten sisältöpalveluiden tarjonnan laatu, monipuolisuus ja siitä aiheutuvat kustannukset. Ehdotettu mahdollisuus jatkaa katsotuimpien vapaasti vastaanotettavien kaupallisten televisiokanavien ohjelmistolupien kestoa ja antaa televisiotoimijoille selkeät toimintaedellytykset vuoden 2016 loppuun saakka. Tämä antaa oikeudelliset edellytykset jatkaa ja kehittää kanavien toimintaa.

Ehdotettu mainossääntelyn yksinkertaistaminen ja tuotesijoittelusääntely antavat nykyistä joustavammia mahdollisuuksia rahoittaa ohjelmien välittämistä. Ehdotetut muutokset parantavat televisiotoimijoiden mahdollisuuksia tarjota katsojia kiinnostavia ohjelmia vapaasti vastaanotettavilla kanavilla. Ehdotettu mainossääntelyn yksinkertaistaminen ei lisää tuntia kohti sallitun mainosajan määrää, jolloin sama määrä mainoksia voidaan sijoittaa nykyistä useampiin ja lyhyempiin katkoihin. Tämän voidaan arvioida parantavan katsomiskokemusta. Toisaalta on myös esitetty arvioita siitä, että lastenohjelmien osalta ehdotettu 20 minuutin keskey-

tyksettömän ohjelmajakson vaatimuksesta luopuminen heikentäisi lasten katsomiskokemusta.

Muiden maiden televisiotarjonnassa kiinnostavimmat sisällöt ovat enenevässä määrin siirtyneet maksullisiin palveluihin. Kokonaisuutena arvioiden ehdotetut toimitukset ja kaupallista viestintää koskevat muutokset antavat oikeudelliset ja taloudelliset edellytykset tarjota katsojia kiinnostavia ohjelmia vapaasti vastaanotettavilla kanavilla.

Ehdotetun oikeuden käyttöä lyhyitä uutisotteita yleisöä suuresti kiinnostavista tapahtumista jotka lähetetään yksinoikeudella, voidaan arvioida parantavan edellytyksiä levittää tietoa kansalaisia suuresti kiinnostavista tapahtumista.

4 Asian valmistelu

4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Liikenne- ja viestintäministeriöön perustettiin 14 päivänä tammikuuta 2008 työryhmä valmistelemaan alustavaa ehdotusta AV-direktiivin voimaansaattamiseksi. Työryhmässä oli edustajat liikenne- ja viestintä- ja opetusministeriöstä, Viestintävirastosta, kuluttajavirastosta sekä julkisen sanan neuvostosta. Työryhmän toimikausi päättyi 31.8.2008. Kaksi työryhmän jäsentä liitti työryhmän ehdotukseen erivän mielipiteensä ehdotetusta tuotesijoittelusääntelystä.

Työryhmän alustava ehdotus lähetettiin lausunnonlehdelle syyskuussa 2008. Lausunnot saatiin kuusitoista kappaletta. Lausunnoissa pidettiin pääosin hyvänä ehdotuksen direktiivin mukaista linjaa. Kuluttajavirasto, julkisen sanan neuvosto ja tietyt elokuvateosten tekijöitä edustavat järjestöt vaativat lausunnoissaan ehdotettua tiukempaa suhtautumista mainontaan tai tuotesijoitteluun.

Liikenne- ja viestintäministeriössä järjestettiin lisäksi kolme lähinnä televisioalalle suunnattua keskustelutilaisuutta ehdotetuista muutoksista. Yhdessä tilaisuuksista käsiteltiin tuotesijoittelua ja kahdessa lyhyitä uutisotteita.

Esityksen taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu Nordic Adviser Groupilta hankittuun selvitykseen.

4.2 Lausunnot ja niiden huomioonottaminen

Luonnos hallituksen esitykseksi lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle tammikuussa 2009. Lausuntopyyntö lähetettiin yli kolmelle sadalle taholle. Lausunnot saatiin yhteensä 36 kappaletta. Lausunnon antoivat oikeus-, puolustus-, valtiovarain-, opetus-, työ- ja elinkeino- sekä sosiaali- ja terveysministeriöt, Viestintävirasto, kilpailuvirasto, kuluttajavirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, Lapsiasiavaltuutettu, C More Entertainment Oy, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, FiCom ry, Gramex ry, Helsingin yliopiston viestinnän laitos, Julkisen sanan neuvosto, Jyväskylän yliopisto, Keskuskauppakamari, Kuluttajavirasto, Kuuloliitto ry ja Kuurojen liitto ry, Mainostajien liitto, MTV Media, Näkövammaisten keskusliitto ry, SanomaEntertainment Oy, Suomen journalistiliitto – Finlands journalistförbund ry, Suomen Kirjailijaliitto ry, Suomen Kuluttajaliitto ry, Suomen Liikunta ja Urheilu, Suomen Televisioiden Liitto, Svenska Hörsselförbundet rf, Teleforum ry, TeliSonera Finland Oyj, Vanhustyön keskusliitto ry, Viestinnän keskusliitto ry ja Yleisradio Oy

Lausunnoissa pidettiin melko yleisesti kannatettavana tai kertaluonteisena järjestelyinä hyväksyttävänä valtioneuvostolle ehdotettua mahdollisuutta jatkaa eräiden televisio toiminnan ohjelmistolupien voimassaoloa vuoden 2016 loppuun. Lausunnoissa esitetyn perusteella säännös muotoiltiin uudelleen.

Lausunnoissa pidettiin melko yleisesti hyvänä ratkaisuna esityksessä noudatettua direktiivin mukaista linjaa. Sääntelyn soveltamisalan laajentamista kattamaan myös tilausohjelmopalvelut pidettiin pääosin kannatettavana. Osa lausujista vastusti ehdotettua tuotesijoittelusääntelyä. Lausunnoissa tuotiin esille se, että tuotesijoittelun salliminen vaikuttaa journalistien itsesääntelyelimen toimintaan. Kuluttaja- ja lapsiasioiden edistävien tahojen mielestä tuotesijoittelu tulisi kieltää lasten katseluaikaan esitettävissä ohjelmissa. Jatkovalmistelussa ehdotusta muutettiin siten, että merkittävän arvokkaiden tuotantotarpeiden tai tuotepalkintojen tuotesijoittelu ei ole sallittua lasten ohjelmissa. Lisäksi

velvoitetta ilmoittaa tuotesijoittelusta täsmennettiin.

Televisiotoiminnan harjoittajille ehdotettua velvoitetta saattaa ohjelmistot näkö- ja kuuloarajoitteisten saataville vastustivat kaupallisen televisiotoiminnan harjoittajat sekä elinkeinoelämää, mainostajia ja viestintäalaa edustavat järjestöt. Osa velvoitetta vastustaneista lausujista katsoi, että se tulisi toteuttaa julkisin varoin. Kaupalliset televisiotoiminnan harjoittajat arvioivat siitä aiheutuvien kustannusten nousevan jopa miljoonaan euroon vuodessa kanavaa kohden. Lisäksi televisiotoiminnan harjoittajat vetosivat velvoitteesta aiheutuviin teknisiin muutoksiin tekstitysjärjestelmissä. Ehdotettua velvoitetta kannattivat varsin monet lausujat. Useiden lausujien mielestä velvoite ehdotetussa muodossaan ei ollut riittävän täsmällinen eikä riittävän kattava.

Tekstitys- ja selostusvelvoite päätettiin erottaa tästä esityksestä valmisteltavaksi yhdessä viestintämarkkinalain (393/2003) 134 §:n siirtovelvoitteen uudelleentarkastelun yhteydessä. Hankkeeseen liittyvät hallituksen esitykset on tarkoitus antaa eduskunnan käsiteltäviksi keväällä 2010. Tekstitys- ja selostusvelvoitteen erottaminen tästä esityksestä on tarpeen, jotta asiaan liittyvät tekniset kysymykset ja merkittävät taloudelliset kysymykset saadaan riittävällä tarkkuudella selvitettyä. Näin saadaan myös hyödynnettyä asiasta liikenne- ja viestintäministeriön esteettömyyshankkeen yhteydessä tehtävän tutkimuksen tulokset tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilausohjelmalvelun tarjoajille ehdotettua velvoitetta estää alaikäisten pääsy heille haitallisiin ohjelmiin pidettiin lausunnoissa toisaalta riittämättömänä ja toisaalta ongelmallisena muun muassa suhteessa kuvaohjelmalakiin Jatkovalmistelussa todettiin, että

kyseisen säännöksen lisääminen televisio- ja radiotoiminnasta annettuun lakiin ei selventäisi oikeustilaa, koska asiasta on säädetty jo kuvaohjelmalaissa. Sääntelyn selkeyden ja johdonmukaisuuden vuoksi on perusteltua säätää asiasta pelkästään kuvaohjelmalaissa.

Kaupallista televisiotoimintaa ja elinkeinoelämää edustavat tahot vaativat lausunnoissaan mainoskatkojen elokuvaan ja televisioelokuvaan sijoittamista koskevasta säännöksestä poistettavaksi muun audiovisuaalisen teoksen, koska se johtaisi direktiiviä yksityiskohtaisempaan sääntelyyn. Lisäksi vaadittiin direktiivin mahdollistamaa joustoa eurooppalaisten teosten edistämismuutokseen. Mainoskatkojen sijoittamista koskevaan säännökseen tehtiin ehdotettu muutos. Sen sijaan eurooppalaisten teosten edistämisen osalta ehdotettua muutosta ei pidetty tarpeellisena.

Eräät tahot vaativat lausunnoissaan mainoskatkosääntelyn kiristämistä ehdotetusta. Elinkeinoelämää edustavat tahot kannattivat mainossääntelyä ehdotetussa muodossaan. Jatkovalmistelussa päätettiin aiemmin esitetyin perustein pitäytyä ehdotetussa, direktiivin mukaisessa linjassa.

Eräissä lausunnoissa vaadittiin ehdotettua voimakkaampia toimia epäterveellisten elintarvikkeiden markkinoinnin suhteen. Lausuntojen perusteella esityksen perusteluihin kirjattiin, että hallitus rohkaisee sisältöpalvelun tarjoajia kehittämään käytäntösäännöt kyseisten hyödykkeiden markkinointiin.

Eräissä lausunnoissa ehdotettiin lain määritelmien harkitsemista uudelleen ja eräiden määritelmien poistamista laista. Jatkovalmistelussa sääntelyä on lausuntojen johdosta monin paikoin täsmennetty. Ehdotuksen määritelmiä pidettiin lain toimivuuden ja selkeyden kannalta tarpeellisina etenkin alan toimijoiden näkökulmasta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki televisio- ja radiotoiminnasta

1 §. *Lain tarkoitus.* Säännöksestä ehdotetaan luovuttavaksi tarpeettomana.

2 §. *Määritelmät.* Lain 2 §:n määritelmä-säännökseen ehdotetaan tehtäväksi lähinnä direktiivin täytäntöönpanosta aiheutuvat muutokset.

Pykälän 1 kohdan mukaan yleisöllä tarkoitetaan vapaasti valikoituneita katselijoita tai kuuntelijoita. Lähtökohtaisesti yleisö on vapaasti valikoitunut, mutta myös ennalta määrätty joukko ihmisiä, joiden määrä on huomattava, on määritelmässä tarkoitettu yleisö.

Pykälän 2 kohdan mukaan audiovisuaalisella ohjelmalla tarkoitetaan pääasiassa liikkuvasta kuvasta ja äänestä muodostuvaa, muodoltaan ja sisällöltään televisio-ohjelmiin rinnastuvaa esitystä. Määritelmä sisältää myös mykkäelokuvat ja muut liikkuvasta kuvasta muodostuvat esitykset, joissa ääntä ei ole. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan b kohtaa.

Määritelmässä tarkoitettuja audiovisuaalisia ohjelmia ovat myös tulevia ohjelmia koskevat ilmoitukset, jotka koostuvat oteista kyseisestä ohjelmasta tai ohjelmasarjasta. Määritelmän piiriin eivät direktiivin johdantokappaletta 18 vastaavasti kuulu pelit.

Pykälän 3 kohdan mukaan televisiotoiminnalla tarkoitetaan audiovisuaalisista ohjelmista koostuvien ohjelmistojen alkuperäistä ja samanaikaista lähettämistä yleisölle ennalta ilmoitetun ohjelma-aikataulun mukaisesti. Televisiotoiminta on lineaarista, koko yleisölle saman ohjelmavirran tosiaikaista lähettämistä. Määritelmän kannalta käytettävällä lähetystekniikalla ei ole merkitystä. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan e kohtaa.

Pykälän 4 kohdan mukaan tilausohjelmal palvelulla tarkoitetaan audiovisuaalista sisältöpalvelua, josta katsojat voivat valita katsottavakseen audiovisuaalisia ohjelmia sisältöpalvelun tarjoajan laatiman ohjelmaluettelon perusteella. Kukin katsoja voi valita tilausohjelmal palvelusta hankkimansa ohjelman kat-

selun paikan ja ajankohdan itse. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan g kohtaa.

Pykälän 5 kohdassa otetaan käyttöön audiovisuaalisten sisältöpalveluiden määritelmä, joka kattaa televisiotoiminnan ja tilausohjelmal palvelut, joita tarjotaan yleisölle taloudellisessa tarkoituksessa. Määritelmässä tarkoitettujen palvelujen tulee olla suunnattu merkittävälle osalle yleisöstä. Määritelmässä tarkoitettuja palveluja tulee direktiivin johdantokappale 16:ssa tarkoitettulla tavalla tarjota taloudellisessa tarkoituksessa. Yleisradio Oy tarjoaa audiovisuaalisia palveluja määritelmässä tarkoitettulla tavalla taloudellisessa tarkoituksessa, koska toimintaa harjoitetaan yhtiömuodossa ja siitä aiheutuvat kulut kateetaan televisiomaksuvaroin. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan a kohtaa.

Yksityisten henkilöiden kotisivuilla voi olla audiovisuaalisia sisältöjä. Lisäksi yksityiset henkilöt voivat tarjota muille videoita erilaisten internetissä toimivien videoalustapalvelujen kautta. Yksityisten henkilöiden tarjoamat videot eivät ole laissa tarkoitettuja audiovisuaalisia sisältöpalveluja, jos niitä tarjotaan harrastusluonteisesti esimerkiksi tietojen vaihtamiseksi tietyistä asiasta kiinnostuneiden välillä.

Ehdotetun 6 kohdan mukaan audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja on se, joka valitsee ja järjestää audiovisuaalisen sisältöpalvelun sisällön. Määritelmän kannalta keskeistä on palvelun tarjoajan päätösvalta palvelun sisällön suhteen. Sekä televisiotoiminta että tilausohjelmal palvelut koostuvat ohjelmista, jotka sisältöpalvelun tarjoaja järjestää joko televisiotoiminnan osalta ohjelmistoksi tai tilausohjelmal palvelujen osalta ohjelmaluetteloon. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan d kohtaa.

Esitystä valmisteltaessa on arvioitu sääntelyn soveltamisalan laajentamista myös YouTuben kaltaisiin videoalustapalveluihin, joissa sisältö on käyttäjien lisäämää, mutta palvelun tarjoajalla on viime kädessä valta päättää palvelun sisällöstä poistamalla palvelusta sisältöjä. Tätä ei kuitenkaan pidetty direktii-

vin tarkoituksen mukaisena eikä muutenkaan perusteltuna.

Koska audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmä perustuu palveluntarjoajan päätösvaltaan palvelun sisällöstä, ehdotettua sääntelyä ei sovelleta sellaisiin toimijoihin jotka vain välittävät sisältöpalvelun tarjoajien palveluja yleisölle, kuten teleyrityksiin.

Pykälän 7 kohdan mukaan radio-ohjelmalla tarkoitetaan radiossa lähetettävää uutislähetystä, keskusteluohjelmaa, musiikkiohjelmaa tai muuta yksinomaan äänestä muodostuvaa esitystä. Radio-ohjelman pituus voi vaihdella merkittävästi. Uutislähetys voi olla varsin lyhyt kun taas musiikista koostuva ohjelma voi olla usean tunnin mittainen. Määritelmä ei liity direktiivin täytäntöönpanoon.

Pykälän 8 kohdan ohjelmiston määritelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sillä tarkoitetaan audiovisuaalisten ohjelmien tai radio-ohjelmien muodostamaa ennalta valikoitua kokonaisuutta.

Ohjelmistolle on tunnusomaista sen profiili, eli se minkälaisista ja minkälaiselle yleisölle tarkoitetuista ohjelmista se koostuu, miten ohjelmat on järjestetty ohjelma-aikatauluun ja miten sitä markkinoidaan yleisölle. Määritelmä ei liity direktiivin täytäntöönpanoon.

Pykälän 9 kohdassa televisiotoiminnan harjoittajalla tarkoitetaan audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajaa, joka harjoittaa televisiotoimintaa itse tai kolmansien osapuolien välityksellä. Televisiotoiminnan harjoittaja on se, joka kantaa vastuun lähetettyjen ohjelmiston sisällöstä. Toiminnasta vastaavan tahon määrittely on tärkeää muun muassa vastuukysymysten vuoksi. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan f kohtaa.

Pykälän 10 ja 11 kohdan radiotoiminnan ja radiotoiminnan harjoittajan määritelmät vastaavat asiallisesti nykyisen lain vastaavia määritelmiä. Määritelmät eivät liity direktiivin täytäntöönpanoon.

Pykälän 12 kohdan riippumattoman ohjelmatuottajan määritelmä vastaa voimassaolevan lain 2 §:n 7 kohtaa. Riippumatonta ohjelmatuottajaa ei ole määritelty direktiivin määritelmässä.

Pykälän 13 kohdan sponsoroinnin määritelmää muutetaan siten, että se kattaa ohjelmien lisäksi myös audiovisuaalisten sisältö-

palvelujen tai radiotoiminnan sponsoroinnin. Sponsoroinnilla tarkoitetaan audiovisuaalisten sisältöpalvelujen, audiovisuaalisten ohjelmien taikka radio-ohjelmien tai radiotoiminnan rahoitusta tai muuta taloudellista tukemista, jonka tarkoituksena on tuen antajan hyödykkeiden myynnin tai tuen antajan tunnettuuden edistäminen. Audiovisuaalisten tai radio-ohjelmien tuotantoa tai sisältöpalvelujen tarjontaa tai radiotoimintaa harjoittavien yhteisöjen tai henkilöiden antamaa tukea ei pidetä sponsorointina. Sponsorointina ei pidetä myöskään pelkkää ohjelman rahoitukseen osallistumista ilman siitä saatavaa näkyvyyttä. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan k kohtaa.

Pykälän 14 kohdan mukaan mainonnalla tarkoitetaan maksua tai muuta vastiketta vastaan televisio- ja radiotoiminnassa lähetettävää tiedotetta, ilmoitusta tai muuta viestiä, joka ei ole sponsorointia eikä tuotesijoittelua ja jonka tarkoituksena on edistää mainostajan hyödykkeiden myyntiä, asiaa tai aatetta tai mainostajan tunnettuutta. Määritelmässä tarkoitettua mainostamista on kaikenlainen tavaroiden tai palvelujen myynnin tai tunnettuuden edistäminen sekä asian tai aatteen taikka mainostajan tunnettuuden edistäminen. Myös televisio- ja radiotoiminnan harjoittajien oma myynninedistäminen, kuten mainosajan tai ohjelmiin liittyvien tuotteiden tai palvelujen myynnin edistäminen on määritelmässä tarkoitettua mainontaa.

Ehdotettu määritelmä on direktiivin 1 artiklan i kohdan määritelmää laajempi, koska se kattaa tuotteiden tai palvelujen lisäksi myös asian tai aatteen sekä mainostajan tunnettuuden edistämisen.

Pykälän 15 kohdan teleostoslähetyksen määritelmä pysyy asiallisesti ennallaan. Määritelmä pitää sisällään sekä lyhyet, tavanomaisia mainoksia muistuttavat tiiviit lähetykset että ohjelmanomaiset lähetykset. Mainonnasta teleostoslähetys eroaa siinä, että lähetyksestä on käytävä selvästi ilmi, mistä esiteltävä kohde on tilattavissa. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan l kohtaa.

Pykälän 16 kohdan mukaan kaupallisella viestinnällä tarkoitetaan mainontaa, teleostoslähetyksiä, sponsorointia, tuotesijoittelua tai muuta tavaroiden tai palvelujen myynnin taikka luonnollisen tai oikeudellisen henkilön

julkisen kuvan edistämistä. Kaupallinen viestintä toteutetaan audiovisuaalisen ohjelman tai radio-ohjelman yhteyteen tai itse ohjelmaan sisällytetyyn äänen tai kuvan muodossa. Määritelmä vastaa direktiivin 1 artiklan h kohtaa, mutta sitä ei ole direktiivin tavoin rajattu vain taloudellista toimintaa harjoittaviin oikeudellisiin ja luonnollisiin henkilöihin.

3 §. Soveltamisala. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan lakia sovelletaan Suomeen sijoittautuneisiin audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoajiin. Sijoittautumista koskevat säännökset ovat 4 ja 5 §:ssä. Soveltamisalan piiriin kuuluvat audiovisuaaliset sisältöpalvelut, jotka voidaan ottaa vastaan josakin televisioyleissopimuksen osapuolena olevassa valtiossa. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia sovelletaan radiotoimintaan, jos toiminnassa käytetään Suomen myöntämää radiotaajuutta tai Suomessa sijaitsevaa lähetyserkkoa. Säännös vastaa voimassa olevaa säännöstä eikä se liity direktiivin täytäntöönpanoon.

Pykälän 3 momentin mukaan lakia ei sovelleta audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoamiseen eikä radiotoimintaan Ahvenanmaan maakunnassa.

4 §. Soveltamisalan rajoitukset. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan lain muutunutta terminologiaa. Soveltamisalan rajoituksista poistetaan samanaikaisesti enintään 2 000 televerkon liittymään toimitetut lähetykset. Momentin 2 kohta vastaa nykyisen pykälän 3 kohtaa.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia ei sovelleta palveluihin, joissa audiovisuaalisen sisällön tarjoaminen on ohjelmien määrä tai lähetyksen toistuvuus huomioon ottaen ei ole säännöllistä eikä se ole palvelun päätarkoitus. Direktiivin johdanto-osassa esimerkkinä sattunnaisesti audiovisuaalisen sisällön tarjoamisesta mainitaan yksityisten henkilöiden kotisivut, tuoteinformaatio sekä rahapelit ja arpajaiset. Direktiivissä esitettyjä rajoituksia on syytä soveltaa myös tämän lain osalta.

Momentin mukaan lakia ei myöskään sovelleta sanoma- tai aikakauslehtien sähköisiin versioihin, vaikka niissä olisikin uutisviideoita tai muuta liikkuvaa kuvaa. Säännös ei ole suoraan direktiivin edellyttämä, mutta sen

johdantokappaleissa 18 ja 21 on tehty vastaavat rajaukset.

Pykälän 3 ja 4 momentti vastaavat nykyisen pykälän 2 ja 3 momenttia.

5 §. Sijoittautuminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi arviointiperusteista, joiden mukaan määritellään, onko audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoaja sijoittautunut Suomeen. Pykälä vastaa asiallisesti nykyistä pykälää, mutta siihen ehdotetaan tehtäväksi lain muuttuneista määritelmistä johtuvat muutokset. Tiettyihin kriteereihin ja näiden kriteereiden arvojärjestykseen perustuvaa menettelyä pidetään yhä tarpeellisena, jotta voidaan riittävän selvästi määritellä audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoajien sijoittautumispaikka. Käytännössä asialla on merkitystä monikansallisten, satelliittien kautta ohjelmistoja välittävien televisioyhtiöiden sijoittautumispaikan määrittelyssä ja sen ratkaisemisessa, minkä maan lainkäyttövaltaan televisioiminnan harjoittaja kuuluu.

Ehdotetun 1 momentin mukaan sijoittautumisen kannalta ratkaisevia ovat toiminnalliset kriteerit, eli sisältöpalvelujen tarjoajan päätoimipaikka sekä ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloja koskevien päätösten teko-
paikka.

Ehdotetussa 2 momentissa säädetään tarkentavista kriteereistä, jos sisältöpalvelujen tarjoajalla on toimintaa useissa eri valtioissa. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 2 ja 3 kohta.

6 §. Sijoittautuminen eräissä poikkeustapauksissa. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi televisioiminnan harjoittajien sijoittautumista koskevista erityistilanteista, jolloin sijoittautumiskysymys ratkaistaan teknisin kriteerein. Vastaavankaltainen säännös on voimassa olevassa pykälässä.

Televisioiminnan harjoittaja on pykälän mukaan sijoittautunut Suomeen jos se käyttää Suomessa sijaitsevaa satelliittisignaalin lähetyksensä tai Suomelle kuuluvaa satelliittikapasiteettia. Nykyisen 6 §:n 1 kohdan säännöksestä, jonka mukaan sijoittautumisen kannalta olennaista on Suomen lain mukaan myönnetyn radiotaajuuden käyttäminen, tulee luopua direktiivin muuttuneen 2 artiklan vuoksi.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 4 kohta.

12 a §. Ohjelmistoluvan jatkaminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan valtioneuvosto voi jatkaa eräiden voimassa olevien ohjelmistolupien kestoja. Säännös on uusi ja se ehdotetaan lisättäväksi lakiin määräajaksi.

Ehdotetun pykälän mukaan valtioneuvosto voi jatkaa lähetystekniikan kehitykseen tai taajuuksien tarkoituksenmukaiseen käyttöön liittyvästä painavasta syystä enintään vuoden 2016 loppuun sellaisten ohjelmistolupien voimassaoloa, jotka antavat oikeuden lähettää televisio-ohjelmistoja televisio- ja radio-toimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletointaan määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen (680/2007) liitteen 1 kohdassa tarkoitettussa kanavanipussa B tai C. Säännöksessä tarkoitettu painava syy voi olla esimerkiksi ennakoitavissa oleva tekninen kehitys, jonka voidaan ennakoida olennaisesti muuttavan televisiolähetyksissä käytettävää tekniikkaa tai lähetyksiin tarvittavien taajuuksien määrää taikka taajuuksien käyttöä ja näihin liittyen taajuussäätelyn tarvetta.

Ehdotettu järjestely on kertaluonteinen, minkä vuoksi toimilupien jatkamisen mahdollistava säännös olisi voimassa vuoden 2010 loppuun. Säännös ei liity direktiivin täytäntöönpanoon.

Ohjelmistolupien jatkamisen yhteydessä valtioneuvoston on syytä tarkastella jatkettavien ohjelmistolupien ohjelmatoimintaa, kuten ohjelmiston monipuolisuutta tai yleisön erityisryhmien tarpeita koskevia sekä lähetyksiaikaa ja lähetystekniikkaa koskevia määräyksiä, jotta ne olisivat yhtenäiset haettaviksi julistettavien toimilupien määräysten kanssa.

13 §. Toimiluvan siirtäminen toiselle ja tosiasiallisen määräysvallan muutos. Pykälän 3 momentin toimilupaviranomaisen päätöksen määräajan laskemista ehdotetaan muutettavaksi. Muutos liittyy päätöksen määräajan laskemisessa ilmenneen ongelmatilanteen korjaamiseen.

Pykälän pääsäännön mukaan toimilupaviranomaisen tulee antaa ennakkopäätös määräysvallan muuttumisesta viimeistään kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen tai hakemuksen saapumisesta. Toimilupaviranomai-

sen päätöksen määräajan alkaminen kytkeään kilpailuviranomaisten ratkaisuun.

Jos määräysvallan muutos on kotimaisen tai EY:n kilpailulainsäädännön mukaan kilpailuviranomaisille ilmoitettava yrityskauppa, ehdotetun 3 momentin uuden säännöksen mukaan kahden kuukauden määräaika laskeetaan siitä kun yrityskauppa-asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Säännöksessä tarkoitetaan yrityskaupalla sekä kilpailunrajoituksista annetussa laissa (480/1992) tarkoitettua yrityskauppaa sekä EY:n sulautuma-asetuksessa (EY) N:o 139/2004 tarkoitettua yhteisönlaajuisista keskittymää.

16 §. Ohjelmiston eurooppalaisuus. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi tilausohjelmapalvelujen tarjoajien velvollisuus edistää eurooppalaisten teosten saatavuutta.

Pykälän 2 momentin direktiiviviittaus muutetaan vastaamaan direktiivin muuttunutta nimeä.

Pykälän 3 momentin mukaan tilausohjelmapalvelujen tarjoajien tulee edistää eurooppalaisten teosten saatavuutta palveluissaan. Edistäminen voidaan toteuttaa muun muassa rahoituksella, joka kohdistuu eurooppalaisten teosten tuotantoon tai niitä koskevien oikeuksien hankkimiseen taikka eurooppalaisten teosten osuudella tai näkyvyydellä ohjelmaluettelossa taikka palvelussa muutoin. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 3 i artikla.

Tavoitteellinen säännös on tarpeen, koska eurooppalaisten teosten edistämisestä on raportoitava komissiolle neljän vuoden välein. Ehdotetulla säännöksellä annetaan oikeudelliset puitteet tarvittavien tietojen keräämiselle.

19 §. Alaikäisten kehitykselle haitalliset ohjelmat. Pykälän 1—3 momentti säilyvät uusiin määritelmiin liittyviä tarkistuksia lukuun ottamatta ennallaan. Lakiin otettavasta audiovisuaalisen ohjelman määritelmästä seuraa, että pykälän 1—2 momentin säännöksiä sovelletaan myös ohjelmia koskeviin ilmoituksiin.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaussäännös, jonka mukaan tilausohjelmapalveluja koskevista toimenpiteistä alaikäisten suojelemiseksi säädetään kuvaohjelmalaissa.

4 luku

Kaupallinen viestintä

21 §. *Yleiset periaatteet.* Lain 21 §:n kaupallisen viestinnän yleisten periaatteiden säännöstä ehdotetaan uudistettavaksi. Yleiset periaatteet koskevat kaikkea kaupallista viestintää, eli mainontaa, sponsorointia ja tuotesijoittelua. Aikaisemmin pykälässä on säädetty ainoastaan televisio- ja radiomainonnan periaatteista. Nykyisen säännöksen yksittäisten mainosten kielto ehdotetaan siirrettäväksi 22 §:ään.

Ehdotetun 1 momentin mukaan kaupallisen viestinnän on oltava helposti tunnistettavissa. Tunnistettavuusvaatimuksesta johtuen piilotetusti toteutettu kaupallinen viestintä on kielletty. Tunnistettavuusvaatimus merkitsee myös alitajunnan kautta vaikuttavan kaupallisen viestinnän olevan kielletty. Säännös vastaa asiallisesti nykyisen pykälän 1, 4 ja 5 momenttia ja sillä pannaan täytäntöön direktiivin 3 e artiklan 1 kohdan a ja b alakohdat.

Ehdotetun tuotesijoittelusääntelyn vuoksi piilomainonnan kiellon merkitys laissa korostuu. Euroopan yhteisöjen komissio on tiedonannossaan (2004/C 102/02) tarkastellut piilomainonnan tunnistamista. Tiedonannon mukaan piilomainonta on televisioyhtiön tarkoituksellisesti tekemää, se on tehty mainostarkoituksessa ja siihen liittyy riski, että yleisöä johdetaan harhaan toiminnan luonteen suhteen. Komissio arvioi tiedonannossaan tuotteen, palvelun, tavaramerkin tai yrityksen nimen sopimatonta silmiinpistävyyttä. Arviossa tulee ottaa huomioon tavaramerkin, tuotteen tai palvelun toistuva esiintyminen, tapa jolla ne esitetään sekä ohjelmien toimittuksellinen sisältö. Nämä arviointikriteerit ovat edelleen ajankohtaisia.

Kaupallisessa viestinnässä ei 2 momentin mukaan saa käyttää uutis- ja ajankohtaisohjelmissa säännöllisesti esiintyvien henkilöiden kuvaa tai ääntä. Säännös ei ole direktiivin edellyttämä. Säännös vastaa televisioyleissopimuksen 13 artiklan 4 kohtaa ja nykyisen pykälän 2 momenttia.

Ehdotetun 3 momentin viittaussäännöksen mukaan kaupalliseen viestintään sovelletaan, kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n säännöksiä hyvän tavan vastaisesta markkinoinnista.

22 §. *Televisiomainosten ja teleostoslähetysten sijoittelu.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi televisiomainosten ja teleostoslähetysten sijoittelusta. Pykälän 1 momentin mukaan televisiomainokset ja teleostoslähetykset tulee erottaa audiovisuaalisista ohjelmita. Erottaminen tulee tehdä ääni- tai kuvatunnuksella taikka kuvatilaa jakamisella. Vastava säännös on nykyisen lain 21 §:n 1 momentissa. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 10 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan mainokset ja teleostoslähetykset on sijoitettava lähtökohtaisesti audiovisuaalisten ohjelmien väliin. Mainoksia ja teleostoslähetyksiä voidaan sijoittaa myös ohjelmien keskelle jos se on mahdollista siten, ettei loukata ohjelman eheyttä ja arvoa eikä tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia. Audiovisuaalisen ohjelman eheyden ja arvon loukkaamattomuudesta seuraa, että mainoskatkot on sijoitettava audiovisuaalisten ohjelmien luonnollisiin katkoihin. Huomioon on otettava myös audiovisuaalisen ohjelman kesto. Jos ohjelma on kestoltaan lyhyt, eikä siinä ole luonnollisia katkoja, ei sitä saa keskeyttää mainoksilla. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 11 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan itsenäisistä osista rakentuissa, urheilu- tai muissa audiovisuaalisissa ohjelmissa, joissa on väliajoja, mainoksia ja teleostoslähetyksiä saa sijoittaa ainoastaan osien väleihin tai väliajoille. Säännös vastaa nykyisen pykälän 2 momenttia ja televisioyleissopimuksen 14 artiklan 2 kohtaa. Säännös ei liity direktiivin voimaansaattamiseen.

Ehdotetun 4 momentin mukaan yksittäiset mainokset ja teleostoslähetykset muutoin kuin urheilulähetyksissä on kielletty. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 10 artiklan 2 kohta.

Elokuvien, televisiota varten tehtyjen elokuvien, lastenohjelmien ja uutisohjelmien keskeyttämiseen mainoksilla sovelletaan lisäksi, mitä 23 §:ssä säädetään. Mainonnan aikarajoista säädetään 29 §:ssä.

23 §. *Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi eräiden ohjelmatyypin keskeyttämisestä mainoksilla. Pykälällä pan-

naan täytäntöön direktiivin 11 artiklan 2 kohta.

Voimassa olevan lain 23 §:ssä säädetään mainonnan eettisistä periaatteista. Mainonnan eettisten periaatteiden osalta ehdotetaan siirtymistä yleissääntelyyn, jossa markkinoinnin eettisistä periaatteista säädetään vain kuluttajansuojalaissa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan pitkän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan, uutisohjelman ja lastenohjelman lähetyksen saa keskeyttää kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti. Mainoskatkon saa 22 §:n 2 momentissa säädetyin rajoituksin sijoittaa vapaasti kuhunkin aikataulun mukaiseen 30 minuutin jaksoon. Ehdotetun sääntelyn mukaan ohjelmaan, jonka aikataulun mukainen kesto on 80 minuuttia, saa sijoittaa kaksi mainoskatkoa. Jos taas aikataulun mukainen kesto on 90 minuuttia, katkoja saa olla kolme. Muiden kuin tässä pykälässä tarkoitettujen audiovisuaalisten ohjelmien, kuten televisiosarjojen ja dokumenttien keskeyttämiseen sovelletaan 22 §:n säännöksiä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan lastenohjelman lähetyksen saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä vain, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia.

Pykälän 3 momentin mukaan uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetyksiä ei saa laisinkaan keskeyttää mainoksilla eikä teleostoslähetyksillä.

24 §. Eräisiin tuotteisiin liittyvä markkinointi. Informatiiviseen 24 §:ään ehdotetaan lisättäväksi viittaus myös lääkelakiin. Nykyisessä 24 §:ssä on säädetty ainoastaan tupakatuotteiden ja alkoholijuomien mainonnasta. Reseptilääkkeiden mainostaminen on kielletty lääkelain (395/1987) 91 a §:ssä. Pykälällä ja asianomaisten lakien säännöksillä pannaan täytäntöön direktiivin 3 e artiklan 1 kohdan d—f alakohdat.

25 §. Alaikäisten suojelu. Nykyisessä pykälässä on säädetty alaikäisten suojelusta televisiomainonnassa. Kuluttajansuojalain 2 lukuun tehtyjen muutosten myötä ehdotetaan myös sisältöpalvelujen kaupallisen viestinnän osalta siirryttäväksi kuluttajansuojalain yleissääntelyyn. Nykyisen pykälän 1 momentin kiellosta aiheuttaa moraalista tai fyysistä haittaa lapsille voidaan luopua, koska vastaa-

vasta kiellosta on säädetty kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:n 2 momentissa.

Ehdotetussa 1 momentissa kielletään lasten kehottaminen tekemään tavaroiden tai palvelujen osto- tai vuokrasitoumuksia teleostoslähetyksissä. Säännöksellä pannaan täytäntöön osin 3 e artiklan 1 kohdan g alakohta.

Pykälän 2 momentiksi ehdotetaan viittaus-säännöstä kuluttajansuojalain alaikäisille suunnattuun tai heidät tavoittavan markkinoinnin sääntelyyn.

26 §. Ohjelmien ja palveluiden sponsorointi. Lain 26 §:ään ehdotetaan tehtäväksi lähinnä uusista määritelmistä johtuvia muutoksia. Pykälän soveltamisala laajenee kattamaan myös audiovisuaalisten sisältöpalveluiden sponsoroinnin. Myös pykälän otsikko muutetaan vastaamaan pykälän uutta sisältöä.

Pykälän 1 momenttiin lisätään audiovisuaalinen sisältöpalvelu. Muuten momentti säilyy ennallaan. Pykälän 2 momentin mukaan sponsoroitujen audiovisuaalisten ohjelmien ja radio-ohjelmien alussa tai lopussa on esitettävä selvästi sponsorin nimi tai tunnus. Oikeuskäytännössä on katsottu, että sponsorin nimeä tai tunnusta ei saa esittää mainosluonteisesti. Tämä tulkinta on edelleen ajankohtainen.

Pykälän 3 momentti, jossa kielletään sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteiden korostaminen tai niihin tehtävät mainosluonteiset viittaukset, vastaa asiallisesti pykälän nykyistä 3 momenttia. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 3 f artiklan 1 kohta. Jos sponsoroidussa ohjelmassa on myös lain 28 ja 28 a—b §:ssä tarkoitettua tuotesijoittelua, arvioidaan tuotesijoittelua sitä koskevien säännösten mukaisesti erikseen ja sponsorointia 26 ja 27 §:n mukaan erikseen.

27 §. Kielletty sponsorointi. Pykälä ehdotetaan pysytettäväksi pääosin asiallisesti ennallaan. Pykälän 1 ja 2 momenttiin lisätään ohjelmien sponsoroinnin lisäksi audiovisuaalisten sisältöpalvelujen sponsorointi. Pykälän 3 momentiksi lisätään nykyistä 28 §:ää vastaava kiello sponsoroida uutis- tai ajankohtaisohjelmia. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 3 f artiklan 2—4 kohta. Artiklan 4 kohta sallii jäsenvaltioiden säätää kiellosta esittää sponsorin tunnus lasten ohjelmissa, dokumenteissa ja uskonnollisissa ohjelmissa. Tätä mahdollisuutta ei esitetä käytettäväksi.

Yleistä tuotesijoittelusta. Tuotesijoittelusta ehdotetaan säädettäväksi lain 28 ja 28 a—b §:ssä. Sääntely on kokonaan uutta. Tuotesijoittelusääntelyllä ei ole tarkoitus muuttaa nykyistä tuotantoyhteistyökäytäntöä, jossa annetaan vastikkeetta tavanomaisia tuotantotarpeistoja tai tuotepalkintoja käytettäväksi ohjelmissa.

28 §. Tuotesijoittelu. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vastiketta vastaan tapahtuvasta tuotesijoittelusta. Ehdotetun 1 momentin mukaan tuotesijoittelua on tuotteen, palvelun tavaramerkin tai niihin liittyvän viittauksen sisällyttäminen ohjelmaan. Jotta kyse olisi pykälässä tarkoitettusta tuotesijoittelusta, tuotteet on sisällytettävä ohjelmaan nimenomaisesti maksua tai muuta vastiketta vastaan. Tuotesijoittelu on 1 momentin mukaan pääsääntöisesti kielletty. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 3 g artiklan 1 kohta. Pykälässä omaksuttu tuotesijoittelun käsite vastaa direktiivin 1 artiklan m kohdan tuotesijoittelun määritelmää.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tuotesijoittelu on kuitenkin sallittu elokuvateoksissa, niin sanotuissa televisioelokuvissa ja sarjoissa, urheiluohjelmissa ja kevyissä viihdeohjelmissa. Säännöksessä tarkoitettuja kevyitä viihdeohjelmia ovat ajanviete- ja viihdytystarkoituksiin tehdyt ohjelmat.

Viihdeohjelmaan saattaa sisältyä ajankohtaista tai asiasisältöä, mutta ohjelman luonteen ratkaisee toimituksellinen ote, jolla ohjelmassa asioita tai ilmiöitä käsitellään. Ohjelman sisällön ja ohjelmassa käytettyjen toimituksellisten ratkaisujen perusteella ratkaistaan, onko ohjelman tarkoitus viihdyttää tai tarjota ajanvietettä yleisölle. Ohjelman aihe sinänsä ei ole arvioissa ratkaiseva vaan tapa, jolla aihetta käsitellään.

Ehdotetulla 2 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 3 g artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta.

Pykälän 3 momentin mukaan vastikkeellinen tuotesijoittelu ei ole sallittu lastenohjelmissa eikä ohjelmissa saa olla tupakkatuotteiden tai pääasiassa tupakkatuotteita valmistavien tai markkinoivien yritysten taikka ainoastaan lääkärin määräyksestä Suomessa saatavilla olevien lääketuotteiden ja hoitomuotojen tuotesijoittelua. Lastenohjelmilla

tarkoitetaan nimenomaisesti lapsille tehtyjä ohjelmia.

Alkoholijuomien tuotesijoitteluun sovelletaan erityissäännöksinä myös alkoholilain säännöksiä alkoholijuomien myyninedistämisestä. Ehdotetulla 3 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 3 g artiklan 3 kohta.

28 a §. Tuotantotarpeisto ja tuotepalkinnot. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vastikkeettomien tuotantotarpeiston tai tuotepalkintojen antamisen muodossa tehtävästä tuotesijoittelusta. Ehdotetun 1 momentin mukaan tuotesijoittelua on myös vastikkeeton tarpeiston, kuten tuotantotarpeistojen tai tuotepalkintojen antaminen audiovisuaalisissa ohjelmissa käytettäväksi, jos ne ovat merkittävän arvokkaita. Jos ohjelmaan annettavalla tarpeistolla ei ole merkittävää arvoa, kyse ei ole tuotesijoittelusta. Vertailukohtia tarpeiston ja palkintojen arvolle ovat ohjelman tuotantokustannukset sekä alalla yleisesti noudatettu käytäntö sekä se, minkälaisen merkityksen yksittäiset tarpeistoesineet tai palkinnot ohjelmassa saavat.

Ehdotetun 2 momentin mukaan pykälässä tarkoitettu tarpeiston tai tuotepalkintojen sijoittelu ei ole sallittu lastenohjelmissa. Muissa ohjelmissa pykälässä tarkoitettu tarpeiston tai tuotepalkintojen sijoittelu on sallittua 28 b §:ssä säädetyin edellytyksin.

Ehdotetulla pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 3 g artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta. Sääntely on lastenohjelmien osalta direktiiviä yksityiskohtaisempaa. Tappaa, jolla vastikkeetonta tarpeistoa ohjelmissa esitetään, ohjaa ja rajoittaa myös ehdotetun 21 §:n mainonnan tunnistettavuuden vaatimuksesta seuraava piilomainonnan kieltö.

28 b §. Tuotesijoittelun toteuttaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuotesijoittelun toteuttamisesta ja siitä ilmoittamisesta.

Ehdotetun 1 momentin mukaan tuotesijoittelulla ei saa vaikuttaa ohjelmien sisältöön tai niiden sijoitteluun ohjelmistossa. Tuotesijoittelulla ei saa rohkaista ostamaan tai vuokraamaan kyseisiä tuotteita tai palveluja varsinkaan erityisesti ja mainosluonteisesti niihin viittaamalla. Ohjelmiin sijoitettuja tuotteita ei saa myöskään aiheettomasti korostaa.

Olennaista on se, miten tuotteita tai palveluita ohjelmissa käytetään ja miten niitä kuvataan. Tuotesijoittelu on sallittu vain jos se

sopii luontevasti ohjelman toimitukselliseen sisältöön ja tuotteen näyttäminen perustuu aitoon toimitukselliseen tarpeeseen. Ohjelmaan sijoitettuja tuotteita ei saa korostaa kuvaus-teknisin keinoin. Olennaista tuotesijoittelusääntelyn käytännön soveltamisessa on se, ettei tuotesijoittelulla kierretä mainonnalle asetettuja vaatimuksia.

Ehdotetun 2 momentin mukaan yleisölle on joko tekstillä tai sisältöpalvelujen tarjoajien yhtenäisesti käyttämällä tunnukseksi selkeästi ilmoitettava siitä, että ohjelmassa on tuotesijoittelua. Ilmoitus tulee sijoittaa ohjelman alkuun, loppuun ja jokaisen mainoskatkon jälkeen. Ilmoitus ei saa olla mainosluonteinen eikä siinä saa tuoda esille ohjelmaan sijoitettuja tuotteita, palveluita tai niiden valmistajiin, levittäjiin tai markkinoijiin liittyvää viitasta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan tuotesijoittelusta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos sisältöpalvelujen tarjoaja tai sen sidosyritys ei itse ole tuottanut tai tilannut kyseistä audiovisuaalista ohjelmaa eikä tietoa siihen sisältyvästä tuotesijoittelusta ole saatavilla ilman kohtuutonta vaivaa. Ehdotettu ilmoitusvelvollisuuden rajoitus on perusteltu, koska sellaisenaan ostetuista ohjelmista ei ole aina saatavilla tietoa siitä sisältävätkö ohjelmat tuotesijoittelua. Jos tieto tuotesijoittelusta on ilman kohtuutonta vaivaa saatavissa, tulee tuotesijoittelusta ilmoittaa. Käytännössä poikkeus on merkityksellinen lähinnä ennen direktiivin voimaantuloa tuotettujen audiovisuaalisten ohjelmien osalta.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 3 g artiklan 2 kohdan 3 kappale ja 3 kohta. Artiklan 2 kohdan 4 kappaleen mahdollisuutta poiketa tuotesijoittelusta ilmoittamisesta ehdotetaan käytettäväksi tapauksissa, joissa tietoa tuotesijoittelusta ei ole saatavilla ilman kohtuutonta vaivaa.

Jos tuotesijoittelua ilmenee muissa kuin sellaisissa ohjelmissa missä se on sallittu tai jos tuotesijoittelusta ei ilmoiteta taikka jos ohjelmissa aiheuttomasti korostetaan niihin sijoitettuja tuotteita, voi kyse olla kielletystä piilomainonnasta. Sponsorointi ja tuotesijoittelu samassa ohjelmassa on mahdollista, mutta kumpaakin arvioidaan erikseen omien säännöstensä perusteella.

29 §. Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset. Pykälää ehdotetaan yksinkertaistettavaksi siten, että mainonnan ja teleostoslähetysten päivittäisen osuuden rajasta luovutaan direktiivin 18 artiklan mukaisesti. Pykälän 1 momentin mukaan teleostolähetysten ja televisiomainosten lähetysajan osuus ei saa olla yli 12 minuuttia yhtä tasatuntien välistä tuntia kohti.

Aikarajoituksia ei sovelleta lähetystoiminnan harjoittajan omiin ohjelmiin ja niihin suoraan liittyviin oheistuotteisiin, sponsorointia koskeviin ilmoituksiin tai tuotesijoitteluun. Aikarajoituksia ei myöskään sovelleta 32 §:ssä tarkoitettuihin teleostoslähetyksille varattuihin ohjelmapaikkoihin. Ehdotetuilla muutoksilla pannaan täytäntöön direktiivin 18 artikla.

30 §. Radiomainonnan erottaminen ja aikarajoitukset. Radiomainonnan aikarajoituksia koskevaan 30 §:ään ehdotetaan lisättäväksi radiomainonnan erottamista koskeva säännös. Muutos johtuu audiovisuaalisten sisältöpalvelujen mainosten erottamisääntelyn muutoksesta. Ehdotetun 1 momentin mukaan radiomainokset on erotettava ohjelmista äänitunnukseksi tai muulla selkeällä tavalla. Ratkaisevaa on se, että kuulija voi selkeästi erottaa mainonnan toimitetusta sisällöstä.

Pykälän 2 momentin mainonnan aikarajoitus vastaa nykyistä 1 momenttia. Pykälä ei liity direktiivin voimaan saattamiseen.

31 §. Aatteellinen mainonta. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi mainonnan rajoitusten soveltamisesta aatteelliseen mainontaan. Pykälässä tarkoitettua aatteellista mainontaa ovat poliittinen mainonta ja muut ilmoitukset, joilla pyritään edistämään asian tai aatteen tunnettua. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan aatteelliseen mainontaan ei sovelleta mainoskatkojen sijoittelua koskevan 22 §:n 4 momentissa eikä 23 §:n 1—2 momentissa säädettyä. Myöskään 29 ja 30 §:n mainonnan määrällisiä rajoituksia ei sovelleta aatteelliseen mainontaan. Näin ollen myös yksittäiset aatteelliset mainokset olisivat sallittuja ja niitä saisi sijoittaa ohjelmiin vapaasti ottaen huomioon 22 §:n 1 ja 2 momentin ja 23 §:n 3 momentin vaatimukset, eli mainosten erottamisen ja ohjelmien eheyden ja ohjelmien tekijöiden oikeuksien kunnioittamisen vaatimukset. Aatteellisilla mainok-

silla ei saa myöskään keskeyttää 23 §:n 3 momentissa tarkoitettuja uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetystyksiä. Pykälä ei liity direktiivin voimaansaattamiseen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan 19 §:n 1 momentin säännöstä sovelletaan soveltuvin osin aatteelliseen mainontaan. Säännöksen perusteella lapsille 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuun perustein sopimattomat aatteelliset mainokset tulisi esittää sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso ohjelmia.

32 §. Teleostoslähetysille varatut ohjelmapaikat. Pykälän teleostoslähetysille varattujen ohjelmapaikkojen 15 minuutin vähimmäisaika ehdotetaan pysyttäväksi ennallaan. Ohjelmien lukumäärän rajoittamisesta ehdotetaan luovuttavaksi. Ehdotetun 2 momentin mukaan teleostoslähetysille varatut ohjelmapaikat on yksilöitävä selkeästi kuva- ja äänitunnuksella. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 18 a artikla.

33 §. Teleostoslähetysille ja myynninedistämiseen varatut kanavat. Lain 33 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 momenttiin otetaan säännös, jonka mukaan pykälässä tarkoitetuilla kanavilla esitettävään kaupalliseen viestintään sovelletaan soveltuvin 19 §:n 1 momenttia. Säännöksen perusteella lapsille 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuun perustein sopimaton kaupallinen viestintä tulisi esittää sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso ohjelmia.

Ehdotetun 2 momentin mukaan 29 §:n 1 momentin tuntikohtaista teleostoslähetysten osuutta koskeva rajoitus ei koskisi teleostoslähetysille varattuja kanavia. Muutoksella pannaan täytäntöön direktiivin 19 artikla.

35 §. Valvontaviranomaiset. Valvontaviranomaisten tehtävien jaon ehdotetaan pysyvän lähtökohtaisesti ennallaan. Viestintävirastolle ehdotetaan uutena tehtävänä kansainvälistä yhteistyötä eräissä tilanteissa.

Pykälän 1 momentin mukaan lakia valvoo Viestintävirasto lukuun ottamatta 25 §:ssä tarkoitettua kieltoa kehottaa teleostoslähetyksissä lapsia tekemään tavaroiden tai palvelujen osto- tai vuokrasitoumuksia.

Kuluttaja-asiamiehen valvontavaltuussäännökseen ehdotetaan tehtäväksi uuden kaupallisen viestinnän käsitteen edellyttämä muutos. Ehdotetun 2 momentin mukaan kuluttaja-asiamies valvoo edelleen kaupallista vies-

tintää. Kuluttaja-asiamiehen valvontavalta 25 §:n ja kuluttajansuojalain säännösten suhteen on yksinomainen. Kuluttaja-asiamies voi kuluttajansuojalain nojalla puuttua kaikkeen laissa tarkoitettuun kaupalliseen viestintään. Lisäksi kuluttaja-asiamiehelle ehdotetaan Viestintäviraston kanssa rinnakkaista valvontavaltaa 19 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tulevia ohjelmia koskevien ilmoitusten osalta.

Momentin viittaus 23 §:ään ehdotetaan poistettavaksi, koska mainonnan eettisten periaatteiden osalta ehdotetaan siirtymistä kuluttajansuojalain yleissääntelyyn. Maininta mahdollisuudesta markkinaoikeuskäsittelyyn ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Viestintäviraston tulee toimia yhteistyössä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevan valtion vastaavan viranomaisen kanssa. Yhteistyö tulisi kyseen lähinnä direktiivin 2 a artiklan 4 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa. Yhteistyöhön voi kuulua tämän lain nojalla saatujen tietojen vaihto toisen maan Viestintävirastoa vastaavan viranomaisen kanssa. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 23 b artikla.

38 §. Edelleenlähettämisen keskeyttäminen. Pykälän 2 momentin direktiiviin viittaus muutetaan vastaamaan direktiiviin tehtyä muutosta.

1.2 Tekijänoikeuslaki

Yleistä. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa direktiivin 3 k artiklan edellyttämän aineiston saannin uutisraportteja varten joko sallimalla lähettäjäyrittäjien signaalin käyttämisen tai varmistamalla lähetystoiminnan harjoittajalle pääsyn tapahtumapaikalle.

Direktiivin edellyttämien kansallisten lainsäädäntömuutosten valmistelussa on arvioitu, että vaatimukset toteutetaan tekijänoikeuslain mukaisiin oikeuksiin säädettävillä oikeuksien täysillä rajoituksilla. Tämä ehdotetaan tehtäväksi lisäämällä lähettäjäyrittäjien oikeuksia koskevaan pykälään erityinen säännös oikeudesta lyhyisiin otteisiin. Lisäksi on syytä ulottaa tämän rajoituksen soveltaminen myös muiden tekijänoikeuslaissa säädettyjen oikeuksien haltijoiden oikeuksiin viittaussäännöksillä.

48 §. Ehdotetun uuden 48 §:n 5 momentin mukaisesti sekä lyhyen otteen käyttäjän että otteen lähteenä olevan televisiolähetysten lähettäjän tulee olla sellaisia lähettäjäyhtiöitä, jotka tarjoavat ohjelmistonsa yleisön seurattavaksi reaaliajassa tietyn ohjelma-aikataulun mukaisesti lineaarisina lähetyskanavina.

Otteita voivat saada käyttöönsä sekä Suomessa toimivat lähetystoiminnan harjoittajat että muista ETA-maista peräisin olevat lähettäjät.

Säännökset koskevat direktiivissä tarkoitettulla tavalla ”yleisöä suuresti kiinnostavia tapahtumia”, joita voivat olla sekä yleisöä suuresti kiinnostavat urheilutapahtumat että muut suuren huomion kohteena olevat tapahtumat, jotka jokin lähettäjäyhtiö lähettää yksinoikeudella. Useasta eri lajin kilpailusta koostuvassa tapahtumassa kukin kilpailu on yleensä säännöksessä tarkoitettu tapahtuma. Jos kyse on yhdestä lajista, jossa kilpaillaan usean päivän ajan, kuten esimerkiksi suurissa pyöräilykilpailuissa, kukin kilpailupäivä on yleensä säännöksessä tarkoitettu tapahtuma.

Otteita saadaan käyttää uutisraportteja varten yleisissä uutislähetyksissä. Yleisinä uutislähetysinä pidetään myös urheilu-uutisia. Koska otetta saadaan käyttää vain yleisessä uutislähetyksessä, otteen käyttö ei ole sallittu sen jälkeen, kun tapahtumalla ei ole enää uutisluonnetta. Tyypillisesti tapahtuman uutisluonne lakkaa noin kahden vuorokauden kulluttua tapahtuman päättymisestä. Makasiinityyppisissä ja muissa ohjelmissa otteita ei saa lainkaan käyttää, koska ne eivät ole uutislähetyskanavia.

Säännöksessä tarkoitettuja otteita saa käyttää uutislähetyksissä kun uutisoitava tapahtuma on päättynyt. Rajaus on perusteltu, koska tapahtumista uutisoitava asia on käytännössä useimmiten lopputulos.

Direktiivissä lyhyillä otteilla tarkoitetaan ehdotetuissa säännöksissä direktiivin johdantokappaleen 39 mukaisesti enintään 90 sekunnin pituisia otteita. Se, kuinka pitkä ote on kussakin tapauksessa sallittu lyhyenä otteena, määräytyy tapahtuman sisällön ja otteen luonteen sekä tiedonvälityksen tarpeiden perusteella. Esimerkiksi ottelun maalitilanteiden ja pitkäkestoisien tapahtumien uutisoinnissa tarvittavien otteiden kesto on erilainen.

Tiedonsaannin tarpeen saattaa useimmissa tapauksissa täyttää 90 sekuntia huomattavasti lyhyempi ote.

Ehdotettujen säännösten perusteella ei lähtökohtaisesti saa käyttää tapahtuman välittävän kanavan oman selostajan ääntä, koska se ei ole tarpeen tapahtuman uutisoimiseksi. Tapahtuman alkuperäisen selostuksen saa sen sijaan sisällyttää otteeseen.

Ehdotettujen säännösten mukaisesti lineaarisessa televisiolähetyksessä käytetty ote saa lineaarisen lähetysten jälkeen sisältyä saman lähettäjäyhtiön tilausohjelmopalvelussa yleisölle tarjottavaan uutislähetykseen. Käytetty ohjelmälähde on mainittava, jollei se käytännön syistä ole mahdollista. Ohjelmälähteen mainitsematta jättäminen voi näin ollen tulla kyseeseen vain hyvin poikkeuksellisissa tilanteissa.

Ehdotettu lainsäädäntötekniinen ratkaisu, oikeuksien rajoitus, mahdollistaa sen, että lyhyet otteet ovat vapaasti valittavissa. Oikeuksien täysi rajoitus pitää sisällään myös sen, että otteet ovat myös käytettävissä tasapuolisissa, kohtuullisissa ja syrjimättömissä ehdoin. Kaikki lineaarisesta televisiolähetystoimintaa harjoittavat yritykset voivat hyödyntää tätä mahdollisuutta. Korvausta otteiden käyttämisestä ei ehdoteta.

Direktiivin säännösten mukaan otteen tarvitsijan olisi hankittava ote samaan jäsenvaltion sijoittautuneen yksinoikeuden saaneen lähetystoiminnan harjoittajan signaalista. Suomen tekijänoikeuslakia sovelletaan Suomessa, ja on todennäköistä, että suomalaiset televisioyhtiöt kääntyvät toistensa puoleen tällaisessa tilanteessa.

Lähettäjäyhtiön oikeuksia koskevaan 48 §:ään ehdotettu rajoitus lähettäjäyhtiön signaaliin kohdistuvaan oikeuteen ehdotetaan ulotettavaksi myös tekijöiden oikeuksiin 25 b §:ään otettavalla sekä lähioikeuksien haltijoiden oikeuksiin otettavilla viittaussäännöksillä.

25 b §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan käytettäessä lyhyitä otteita televisiolähetyksestä 48 §:n 5 momentin mukaisesti yleisöä suuresti kiinnostavasta tapahtumasta tehtäviä uutisraportteja varten, saadaan lähetykseen sisältyvä teos sisällyttää uutisraporttiin. Lisättävä momentti tulee lähioikeuksia koskevissa 45, 46,

46 a, 47, 49 ja 49 a §:ssä olevien viittausten kautta sovellettavaksi myös mainittuihin lähioikeuksiin.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Ensimmäisen lakiesityksen 12 a § ehdotetaan säädettäväksi määräajaksi siten, että se olisi voimassa 31 päivään joulukuuta 2010. Ehdotettu säännös mahdollistaa eräiden ohjelmistolupien jatkamisen kertaluonteisena järjestelyinä.

3 Suhde perustuslakiin ja sääätämisyjärjestys

Ehdotuksen mainontaa ja toimilupien jatkamista sekä lyhyitä uutisotteita ja näkö- ja kuulorajoitteisia koskevia säännöksiä on syytä tarkastella perustuslain kannalta.

Ehdotuksen 1 lakiehdotuksen eräät mainontaa sekä ohjelmistolupien jatkamista koskevat säännökset ovat merkityksellisiä perustuslain 12 §:ssä turvattun sananvapauden kannalta. Ohjelmistolupia koskevaa ehdotusta tulee arvioida myös perustuslain 18 §:ssä turvattun elinkeinonvapauden kannalta. Ehdotuksen 2 lakiehdotuksen lyhyitä uutisotteita koskevaa ehdotusta on syytä arvioida myös perustuslain 15 §:ssä turvattun omaisuuden suojan kannalta.

Ehdotuksen 1 lakiesityksen 1 §:n mainonnan määritelmään ehdotetaan sisällytettäväksi asian tai aatteen taikka mainostajan tunnettuuden edistäminen. Tällöin myös niin sanottu poliittinen mainonta tulisi laissa tarkoitettuna mainonnan piiriin.

Ehdotus on merkityksellinen perustuslain 12 §:ssä turvattun sananvapauden kannalta. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on viimeaikaisessa käytännössään katsonut, että sananvapauden suoja kattaa lähtökohtaisesti myös mainonnan ja markkinoinnin, mutta niihin voidaan kohdistaa pidemmälle meneviä rajoituksia kuin sananvapauden sisällöllisellä ydinalueella olisi mahdollista. Toisaalta myös mainontaa ja markkinointia koskevan sääntelyn tulee täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset (PeVL 19/2002 vp, s. 3/I; 9/2004 vp, s. 7/I; 37/2005 vp, s. 4/I ja 54/2006 vp, s. 2/I).

Perustuslakivaliokunta katsoi televisio- ja radiolakia koskevan ehdotuksen (HE 34/1998 vp) käsittelyn yhteydessä, että mainonnan rajoitusten ulottaminen yhteiskunnallisiin tai aatteellisiin ilmoituksiin ei ole sananvapauden rajoituksena mahdollista ilman painavia perusteita ja välttämätöntä tarvetta. Lisäksi valiokunta piti ongelmallisena kuluttaja-asiamiehen valvontavaltaa kyseisten ilmoitusten osalta.

Ehdotetussa sääntelyssä asiaa tai aatetta koskevaan mainontaan ei sovellettaisi mainoskatkojen toistumista, mainonnan määrää eikä yksittäisiä mainoksia koskevia rajoituksia. Sen sijaan niihin sovellettaisiin vaatimusta sijoittaa mainokset ohjelmien väliin tai ohjelmien keskelle siten ettei ohjelmien tekijöiden oikeuksia loukata. Aatteellisilla mainoksilla ei saisi myöskään keskeyttää 23 §:n 3 momentissa tarkoitettuja uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetyksiä. Asiaa tai aatetta koskevan mainonnan osalta mainonnan sijoittamista ohjaisi 1 lakiehdotuksen 19 §:n 1 momentin vaatimus esittää lapsille sopimattomat aatteelliset mainokset sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso ohjelmia.

Kuluttaja-asiamiehen valvontavalta ei kohdistuisi asian tai aatteen mainontaan. Viestintävirasto voisi puuttua tällaiseen mainontaan vain sillä perusteella, että mainos, joka ei sovi lasten nähtäväksi, esitetään sellaiseen aikaan että lapset sen tavallisesti näkevät.

Ehdotetussa sääntelyssä asian tai aatteen mainontaa koskisivat lasten suojeluun liittyvä mainonnan esittämisaikaa koskeva rajoitus sekä vaatimus sijoittaa mainokset ohjelmien luonnollisiin katkoihin ja siten ettei ohjelmien tekijöiden oikeuksia loukata. Rajoitus on välttämätön lapsille turvallisen mediaympäristön takaamiseksi ja ohjelmavirran laadun ja eheyden varmistamiseksi. Hallituksen näkemyksen mukaan ehdotettua sääntelyä on pidettävä tältä osin oikeasuhtaisena.

Tupakkatuotteiden, alkoholijuomien ja lääkkeiden mainonnan rajoitukset 1 lakiehdotuksen 24 §:ssä saavat sisältönsä asianomaisista erityislaeista. Perustuslakivaliokunta on jo aiemmin pitänyt tällaisia mainonnan rajoituksia lääkkeitä lukuun ottamatta asianmukaisina perustuslain kannalta (PeVL 3/1976 vp, 4/1976 vp ja 54/2006 vp).

Mainonnan sijoittamista koskevaa sääntelyä ehdotetaan kevennettäväksi. Tämän hallitus arvioi olevan ongelmatonta perusoikeuksien kannalta, koska perustuslakivaliokunta on pitänyt mainonnan rajoittamista sinänsä asiallisena ja hyväksyttävänä, koska sillä turvataan ohjelma-aikaa muiden ohjelmatyyppien käyttöön (PeVL 19/1998 vp).

Televisiotoiminnan luvanvaraisuus on perustuslakivaliokunnan mukaan lähtökohtaisesti ongelmallinen suhteessa sananvapauden, johon sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä.

Perustuslakivaliokunta on kuitenkin viime vuosina toistuvasti katsonut, että taajuuksien niukkuus on vapaasti eteneviä radioaaltoja hyväksi käyttävässä viestinnässä edelleenkin sellainen radiotekninen rajoitusperuste, jonka huomioon ottamiseksi on hyväksyttävää ylläpitää lupajärjestelmää (PeVL 8/2002 vp, s. 2—3; 26/2001 vp, s. 2/I ja 19/1998 vp, s. 2—3).

Televisiotoiminnan luvanvaraisuutta on myös syytä käsitellä elinkeinonvapauden kannalta. Toimilupajärjestelmä rajoittaa kyseisen elinkeinon harjoittamista. Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinonvapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan mahdollista poikkeuksellisesti. Laissa säädettävien elinkeinonvapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia, minkä lisäksi rajoittamisen laajuuden ja edellytysten tulee ilmetä laista. Sääntelyn sisällön osalta valiokunta on pitänyt tärkeänä, että säännökset luvan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomais-toiminnasta. (PeVL 31/2006 vp, s. 2/1).

Esityksen 1 lakiehdotuksen 12 a §:ää, jonka mukaan valtioneuvosto voisi jatkaa vuonna 2010 päättyvien ohjelmistolupien voimassaoloa vuoden 2016 loppuun saakka, voitaneen pitää ongelmattomana nykyisten toimiluvan haltijoiden kannalta. Sen sijaan säännös vaikuttaisi mahdollisten uusien toimijoiden sananvapauden ja elinkeinonvapauden. Mahdollisten uusien toimijoiden kannalta ohjelmistolupien julistaminen haettavaksi toimilupakauden päättyttyä olisi toivottava ratkaisu. Se, missä määrin uudet televisiotoiminnan harjoittajat olisivat kiinnostuneet ver-

rattain lyhyestä kuuden vuoden toimilupakaudesta, on kuitenkin epävarmaa.

Ehdotettuun mahdollisuuteen jatkaa toimilupien kestoa liittyy välittömästi yhden uuden kanavanipun ohjelmistolupien julistaminen haettavaksi. Uudet toimiluvat voidaan julistaa haettavaksi heti ehdotetun sääntelyn tultua vahvistetuksi. Tällöin uusilla toimijoilla olisi mahdollisuus päästä aloittamaan lähetystoiminta maanpäällisessä lähetyverkossa. Uusien toimilupien myöntäminen voitaisiin myös toteuttaa hallitusti ja ohjelmistotarjonnan monipuolisuudesta huolehtien, kun osa ohjelmistosta olisi jo toimilupaviranomaisen tiedossa. Hallituksen käsityksen mukaan sekä sananvapaus että elinkeinonvapaus tulisivat edellä kerrotulla järjestelyllä turvatuiksi.

Esityksen 2 lakiehdotuksessa ehdotettu oikeus lyhyisiin uutisotteisiin yleisöä suuresti kiinnostavista tapahtumista edistää tiedonvälitystä ja yleisön oikeutta ottaa vastaan viestejä. Ehdotettu oikeus on rajattu vain yksinoikeudella tehtäviin lähetyksiin. Käytännössä tapahtumat, joista tietoja välitettäisiin, olisivat lähinnä erilaisia urheilu- ja viihdetapahtumia, koska niiden televisiointioikeudet ovat sääntelyssä edellytetyllä tavalla yksinomaisia. Nämä tapahtumat jäävät useimmiten sananvapauden ydinalueen ulkopuolelle. Televisiotoiminnan harjoittajien kannalta ehdotettu oikeus merkitsee rajoitusta heidän läheisilleen annettavaan suojaan.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että varallisuusarvoiset immateriaalioikeudet, kuten tekijänoikeus, patenttioikeus ja tavaramerkkioikeus luetaan perustuslain 15 §:ssä turvattuun omaisuudensuojan piiriin (HE 309/1993 vp, s. 62/II, PeVL 1/1995 vp, s. 1/II, PeVL 38/2000 vp, s. 2/I, PeVL 7/2005 vp, s. 2/I).

Ehdotetun sääntelyn mukaan otteiden tulisi olla varsin lyhyitä, eikä niitä saisi käyttää sen jälkeen kun tapahtumilla ei ole enää uutisarvoa eikä myöskään uusien liiketoimintamallien luomiseen. Otteiden lähde olisi mainittava, ellei se käytännön syistä olisi mahdotonta. Alkuperäinen lähettäjäyritys ei olisi oikeutettu korvaukseen otteiden käytöstä.

Ehdotettu oikeus on rajattu uutisoinnin kannalta välttämättömiin tilanteisiin ja se koskee vain lineaarisen televisiotoiminnan harjoittajia. Ottaen huomioon oikeuden rajoitukset ja sen, että lyhyet otteet todennäköises-

ti enemmän lisäävät kuin vähentävät yleisön kiinnostusta alkuperäisen lähettäjän lähettyksiin, voidaan arvioida ehdotetun olevan oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään nähden. Ehdotetusta sääntelystä ei myöskään aiheutuisi televisiotoiminnan harjoittajille suoranaisia kuluja.

Ehdotettu sääntely ei hallituksen käsityksen mukaan muodostuisi sellaiseksi, mikä estäisi

esityksen käsittelemisen tavallisessa lainsäätämisenjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin toivottavana, että esityksestä hankitaan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan televisio- ja radiotoiminnasta 9 päivänä lokakuuta 1998 annetun lain (744/1998) 1 §,

muutetaan 2—6, 13, 16 ja 19 §, 4 luku, 35 ja 38 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laeissa 394/2003 ja 1068/2007, 4 § laissa 394/2003 ja laissa 1251/2006, 6 § mainitussa laissa 394/2003, 13 § laissa 1190/2005, 16 § osaksi mainitussa laissa 394/2003, 19 § osaksi laissa 778/2000, 35 § laissa 1539/2001 ja

lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 12 a § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) yleisöllä katselijoita tai kuuntelijoita, jotka ovat vapaasti valikoituneet tai joiden lukumäärä on huomattava;

2) audiovisuaalisella ohjelmalla elokuvaa, televisio-ohjelmaa, tapahtuman välittämistä yleisölle tai muuta vastaavaa pääasiassa liikkuvista kuvista ja äänestä muodostuvaa kokonaisuutta;

3) televisiotoiminnalla audiovisuaalisista ohjelmista koostuvien ohjelmistojen alkupe-
räistä ja samanaikaista lähettämistä yleisölle tietyn ohjelma-aikataulun mukaisesti;

4) tilausohjelmalvelulla palvelua, jossa audiovisuaalisia ohjelmia pidetään käyttäjien saatavilla ohjelmista tehdyn ohjelmaluettelon pohjalta;

5) audiovisuaalisilla sisältöpalveluilla televisiotoimintaa tai tilausohjelmalveluja, joita tarjotaan yleisölle taloudellisessa tarkoituksessa;

6) audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajalla sitä, joka valitsee ja järjestää audiovisuaalisen sisältöpalvelun sisällön;

7) radio-ohjelmalla radiossa lähetettävää uutislähetystä, keskusteluohjelmaa, musiikkiohjelmaa tai muuta yksinomaan äänestä muodostuvaa esitystä;

8) ohjelmistolla audiovisuaalisten ohjelmien tai radio-ohjelmien muodostamaa ennalta valikoitua kokonaisuutta;

9) televisiotoiminnan harjoittajalla audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajaa, joka harjoittaa televisiotoimintaa itse tai kolmansien osapuolten välityksellä;

10) radiotoiminnalla radio-ohjelmista koostuvien ohjelmistojen samanaikaista lähettämistä yleisölle tietyn ohjelma-aikataulun mukaisesti;

11) radiotoiminnan harjoittajalla sitä, jolla on vastuu 7 kohdassa tarkoitettujen radio-ohjelmista koostuvien ohjelmistojen suunnittelusta ja joka lähettää radio-ohjelmistoja tai lähetyttää niitä kolmansien osapuolten välityksellä;

12) riippumattomalla ohjelmatuottajalla audiovisuaalisten ohjelmien tuottajaa, jonka osakepääomasta yksittäinen audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja hallitsee enintään 25 prosenttia tai useampi enintään 50 prosenttia, ja joka viimeisen kolmen vuoden aikana on tuottanut enintään 90 prosenttia ohjelmistaan samalle audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajalle;

13) sponsoroinnilla audiovisuaalisten sisältöpalvelujen, audiovisuaalisten ohjelmien taikka radio-ohjelmien tai radiotoiminnan rahoitusta tai muuta taloudellista tukemista, jonka tarkoituksena on tuen antajan hyödykkeiden myynnin tai tuen antajan tunnettuuden edistäminen, jos tuen antaja ei harjoita

ohjelmien tai radio-ohjelmien tuotantoa taikka sisältöpalvelujen tarjontaa tai radiotoimintaa;

14) mainonnalla tavallisesti maksua tai muuta vastiketta vastaan televisio- ja radio-toiminnassa lähetettävää tiedotetta, ilmoitusta tai muuta viestiä, joka ei ole sponsorointia eikä tuotesijoittelua ja jonka tarkoituksena on edistää mainostajan hyödykkeiden myyntiä, asiaa tai aatetta taikka mainostajan tunnettuutta;

15) teleostoslähetyksellä osto- tai myyntitarjouksia sisältävää televisiolähetystä;

16) kaupallisella viestinnällä mainontaa, teleostoslähetyksiä, sponsorointia, tuotesijoittelua tai muuta tavaroiden tai palvelujen myynnin taikka luonnollisen tai oikeudellisen henkilön julkisen kuvan edistämistä.

3 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomeen sijoittautuneen luonnollisen henkilön taikka yhteisön tai säätiön tarjoamaan audiovisuaaliseen sisältöpalveluun, jos ne voidaan ottaa vastaan yhdessä tai useammassa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai rajat ylittäviä televisiolähetyksiä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 87/1994), jäljempänä Euroopan Neuvoston televisioyleissopimus, sopimuspuolena olevassa valtiossa sekä 38 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa televisio- ja radio-ohjelmien edelleen lähettämiseen.

Tätä lakia sovelletaan radiotoimintaan, jos toiminnassa käytetään Suomen myöntämää radiotaajuutta tai Suomessa sijaitsevaa jakeluverkkoa.

Tätä lakia ei sovelleta audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoamiseen eikä radiotoimintaan Ahvenanmaan maakunnassa.

4 §

Sovellettamisalan rajoitukset

Tätä lakia ei sovelleta 19 ja 38 §:ää lukuun ottamatta:

1) toimintaan, jossa audiovisuaaliset sisältöpalvelut tai radiolähetykset on mahdollista vastaanottaa vain oppilaitoksessa, sairaalas-

sa, hotellissa tai muussa vastaavassa laitoksessa; tai

2) vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä tapahtuvaan tilapäiseen, enintään kolme kuukautta kestäväan radiotoimintaan, jos toiminnassa käytettävän radiolähettimen säteilyteho on enintään 50 wattia.

Tätä lakia ei sovelleta palveluihin, joissa audiovisuaalisen sisällön tarjoaminen ei ole ohjelmien määrä tai lähetysten toistuvuus huomioonottaen säännöllistä eikä palvelun päätarkoitus eikä myöskään sanoma- tai aikakauslehtien sähköisiin versioihin.

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun toiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10 ja 11 §:ää, 13 §:n 1—6 momenttia eikä 14, 16 ja 17 §:ää.

Tämän lain 7 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitetun toiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10, 11, 13 eikä 14 §:ää.

5 §

Sijoittautuminen

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen, jos toiminnan harjoittajan päätoimipaikka on Suomessa ja ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa koskevat päätökset tehdään Suomessa.

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen myös seuraavissa tapauksissa:

1) sillä on päätoimipaikka tai sen ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa koskevat päätökset tehdään Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, ja merkittävä osa työntekijöistä on Suomessa;

2) merkittävä osa sen työntekijöistä työskentelee useammassa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa ja sen päätoimipaikka on Suomessa;

3) jos yhdessäkään Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa ei työskentele merkittävää osaa työntekijöistä mutta se on aloittanut toimintansa Suomen lainsäädännön mukai-

sesti ja toiminnan harjoittajalla on taloudellisesti merkittävää toimintaa Suomessa; tai

4) jos sillä on päätoimipaikka jossain Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa mutta ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa koskevat päätökset tehdään jossakin muussa valtiossa, tai jos tilanne on päinvastainen, milloin merkittävä osa työntekijöistä työskentelee Suomessa.

6 §

Sijoittautuminen eräissä poikkeustapauksissa

Televisiotoiminnan harjoittaja, joka ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueeseen kuuluvaan tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon, katsotaan sijoittautuneeksi Suomeen, jos se käyttää:

1) Suomessa sijaitsevaa satelliittisignaalin lähetyksensä; tai

2) suomalaiselle yritykselle kuuluvaa satelliittikapiteettia.

12 a §

Ohjelmistoluvan jatkaminen

Toimilupaviranomainen voi lähetystekniikan kehitykseen tai taajuuksien tarkoituksenmukaiseen käyttöön liittyvästä painavasta syystä jatkaa enintään vuoden 2016 loppuun sellaisten ohjelmistolupien voimassaoloa, jotka antavat oikeuden lähettää televisio-ohjelmistoja televisio- ja radiotoimintaan sekä toimilupavaraiseen teletoitintaan määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen (680/2007) liitteen 1 kohdassa tarkoitettua kanavanipussa B tai C.

13 §

Toimiluvan siirtäminen toiselle ja tosiasiallisen määräysvallan muutos

Televisio- tai radiotoimintaa varten myönnettyä toimilupaa ei saa siirtää toiselle. Toimilupa raukeaa, jos toimiluvan haltija siirtää

sen toiselle. Toimilupaviranomaisen on päätöksellään vahvistettava raukeaminen.

Jos tosiasiallinen määräysvalta toimiluvan haltijaan nähden muuttuu, toimilupaviranomainen voi hyväksyä muutoksen siten kuin 4 momentissa säädetään tai peruuttaa toimiluvan siten kuin 5 momentissa säädetään. Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös, jos toimiluvan haltijan tosiasiallinen määräysvalta toimiluvan mukaiseen toimintaan nähden muuttuu siten, että toimiluvan haltijaa ei voida enää pitää 2 §:ssä tarkoitettuna televisio- tai radiotoiminnan harjoittajana toimiluvan mukaisen toiminnan osalta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu siirrostä tai muutoksesta on välittömästi ilmoitettava toimilupaviranomaiselle. Toimiluvan haltija voi pyytää asiasta ennakkopäätöksen. Toimilupaviranomaisen tulee antaa päätös viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ilmoitus tai hakemus on saapunut viranomaiselle. Jos määräysvallan muutos on yrityskauppa, joka on ilmoitettava kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) mukaan kilpailuvirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen ('EY:n sulautuma-asetus') (EY) N:o 139/2004 mukaan komissiolle, toimilupaviranomaisen päätös on annettava viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä kun yritys-kauppa-asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Toimilupaviranomainen voi hyväksyä tosiasiallisen määräysvallan muutoksen, jos on ilmeistä, että:

1) 10 §:n mukaiset toimiluvan myöntämisedellytykset täyttyvät; ja

2) toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena.

Toimilupaviranomaisen on muussa kuin 4 momentissa tarkoitettua tapauksessa peruutettava toimilupa, jos tosiasiallisen määräysvallan todetaan muuttuneen.

Raukeamisen edellytyksenä olevana toimiluvan siirtona ei pidetä toimiluvan siirtämistä konsernin sisäisesti emoyhtiön ja sen täysin omistaman tytäryhtiön välillä. Tällaisesta siirrosta on ilmoitettava välittömästi toimilupaviranomaiselle.

Jos toimiluvan haltija asetetaan konkurssiin, toimilupa lakkaa olemasta voimassa välittömästi.

16 §

Ohjelmiston eurooppalaisuus

Televisiotoiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisille ohjelmille suurin osa vuosittaisesta lähetysajastaan, johon ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille, tekstitelevisiolähetyksille tai teleostoslähetyksille varattua aikaa.

Tarkemmat audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 89/522/ETY (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) 1 artiklan mukaiset säännökset siitä, millaisia ohjelmia pidetään 1 momentissa tarkoitettuina eurooppalaisina ohjelmina, annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tilausohjelmalvelun tarjoajien on edistettävä eurooppalaisten teosten saatavuutta palveluissaan.

19 §

Alaikäisten kehitykselle haitalliset ohjelmat

Televisiotoiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että audiovisuaaliset ohjelmat, jotka väkivaltaisuuksensa tai seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai kauhua herättämällä taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla ovat omiaan vaikuttamaan haitallisesti lasten kehitykseen, lähetetään sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso ohjelmia.

Jos televisiotoiminnan harjoittaja lähettää 1 momentissa tarkoitettua ohjelman, sen haitallisuudesta lasten kehitykselle on ilmoitettava ennen ohjelman lähettämistä. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos lähetyksessä on koko ohjelman lähetysajan näkyvässä tunnuksesta ilmenee ohjelman haitallisuus lasten kehitykselle.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske ohjelmia, joiden vastaanottamiseen tarvitaan suojauksen purkulaite.

Tilausohjelmalveluja koskevista toimenpiteistä alaikäisten suojelemiseksi säädetään

kuvaohjelmien tarkistamisesta annetussa laissa (775/2000).

4 luku

Kaupallinen viestintä

21 §

Yleiset periaatteet

Kaupallisen viestinnän on oltava selkeästi tunnistettavissa.

Kaupallisessa viestinnässä ei saa käyttää uutis- ja ajankohtaisohjelmissä säännöllisesti esiintyvien henkilöiden kuvaa tai ääntä.

Markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 2 §:ssä.

22 §

Televisiomainosten ja teleostoslähetysten sijoittelu

Televisiomainokset ja teleostoslähetykset on erotettava audiovisuaalisista ohjelmista ääni- tai kuvatunnuksella taikka kuvatilalla ja-kamisella.

Mainokset ja teleostoslähetykset on sijoitettava audiovisuaalisten ohjelmien väliin. Niitä voidaan sijoittaa myös audiovisuaalisten ohjelmien keskelle, jos se on mahdollista loukkaamatta audiovisuaalisen ohjelman eheyttä ja arvoa ja tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia.

Itsenäisistä osista rakentuvissa, urheilu- tai muissa audiovisuaalisissa ohjelmissä, joissa on väliaikoja, mainoksia ja teleostoslähetys- siä saa sijoittaa ainoastaan osien väleihin tai väliajoille.

Yksittäiset mainokset ja teleostoslähetykset muissa kuin urheilulähetyksissä on kielletty.

23 §

Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla

Televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan, uutisohjelman ja lastenohjelman saa keskeyttää

mainoksilla tai teleostoslähetyksillä kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti.

Lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä kuitenkin vain, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia.

Uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetyksiä ei saa katkaista mainoksilla eikä teleostoslähetyksillä.

24 §

Eräiden tuotteiden markkinointi

Tupakkatuotteiden mainonnasta säädetään toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetussa laissa (693/1976). Alkoholijuomien mainonnasta ja myynninedistämisestä säädetään alkoholilaissa (1143/1994). Lääkkeiden markkinoinnista säädetään lääkelaisissa (395/1987).

25 §

Alaikäisten suojelu

Teleostoslähetyksissä ei saa kehottaa lapsia tekemään tavaroiden tai palvelujen osto- tai vuokrasitoumuksia.

Alaikäisille suunnatun tai alaikäiset yleisesti tavoittavan markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta säädetään kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:ssä.

26 §

Ohjelmien ja palveluiden sponsorointi

Sponsori ei saa vaikuttaa sponsoroidun audiovisuaalisen ohjelman tai radio-ohjelman taikka audiovisuaalisen sisältöpalvelun sisältöön eikä ohjelmien sijoitteluun ohjelmistossa siten, että se vaikuttaa audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan tai radiotoiminnan harjoittajan vastuuseen tai toimitukselliseen riippumattomuuteen ohjelmien suhteen.

Sponsoroitujen audiovisuaalisten ohjelmien ja radio-ohjelmien alussa tai lopussa on esitettävä selvästi sponsorin nimi tai tunnus.

Sponsoroiduissa audiovisuaalisissa ohjelmissa tai radio-ohjelmissa ei saa rohkaista

ostamaan tai vuokraamaan sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteita tai palveluja viittaamalla erityisesti ja mainosluonteisesti kyseisiin tuotteisiin tai palveluihin taikka muulla tavalla.

27 §

Kielletty sponsorointi

Pääasiassa tupakkatuotteita valmistava tai markkinoiva yritys ei saa sponsoroida ohjelmia, audiovisuaalisia sisältöpalveluja eikä radiotoimintaa.

Jos ohjelman sponsorina on yritys, jonka toimintaan kuuluu lääketuotteiden tai lääkahoitojen valmistaminen tai myynti, ohjelman yhteydessä voidaan esittää yrityksen nimi tai tunnus ottaen huomioon mitä 26 §:ssä säädetään. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan saa tuoda esille sellaista lääketuotetta tai hoitomuotoa, joka on Suomessa saatavissa ainoastaan lääkärin määräyksestä.

Uutis- tai ajankohtaisohjelmat eivät saa olla sponsoroituja.

28 §

Tuotesijoittelu

Tuotteen, palvelun tai tavaramerkin sijoittaminen audiovisuaaliseen ohjelmaan vastiketta vastaan (*tuotesijoittelu*) on kielletty.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen tuotesijoittelu on sallittu:

- 1) elokuvateoksissa;
- 2) audiovisuaalista sisältöpalvelua varten tehdyissä elokuvissa tai sarjoissa;
- 3) urheiluohjelmissa;
- 4) kevyissä viihdeohjelmissa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske tuotesijoittelua lastenohjelmissa eikä tupakkatuotteiden tai pääasiassa tupakkatuotteita valmistavien tai markkinoivien yritysten tuotteiden taikka Suomessa ainoastaan lääkärin määräyksestä saatavilla olevien hoitomuotojen tuotesijoittelua.

28 a §

Tuotantotarpeisto ja tuotepalkinnot

Tuotesijoitteluna pidetään myös vastikkeetonta tarpeiston tai tuotepalkintojen antamista käytettäväksi audiovisuaalisessa ohjelmassa, jos ne ovat merkittävän arvokkaita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tuotesijoittelu on sallittu muissa kuin lastenohjelmissa.

28 b §

Tuotesijoittelun toteuttaminen

Tuotesijoittelussa ei saa:

- a) vaikuttaa tuotesijoittelulla ohjelmien sisältöön tai niiden sijoitteluun ohjelmistossa;
- b) rohkaista hankkimaan tuotteita tai palveluja
- c) mainosluonteisesti tai muuten erityisesti viitata tuotteisiin;
- c) aiheuttomasti korostaa tuotteita.

Yleisölle on joko tekstillä tai sisältöpalvelujen tarjoajien yhtenäisesti käyttämällä tunnuksesta selkeästi ilmoitettava siitä, että audiovisuaalisessa ohjelmassa on tuotesijoitellua. Ilmoitus pitää sijoittaa audiovisuaalisen ohjelman alkuun, loppuun ja jokaisen mainoskatkon jälkeen. Ilmoitus ei saa olla mainosluonteinen.

Tuotesijoittelusta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos sisältöpalvelujen tarjoaja tai sen sidosyritys ei itse ole tuottanut tai tilannut kyseistä audiovisuaalista ohjelmaa eikä tietoa siihen sisältyvästä tuotesijoittelusta ole saatavissa ilman kohtuutonta vaivaa.

29 §

Teleostoslähetyksen ja televisiomainosten aikarajoitukset

Mainosten ja teleostoslähetyksen osuus yhtä tasatuntien välistä tuntia kohti ei saa olla yli 12 minuuttia, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähetyksiä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta televisiotoiminnan harjoittajan ilmoituksiin sen omista audiovisuaalisista ohjelmista ja ohjelmiin suoraan liittyviin oheistuotteisiin, sponsorointia koskeviin ilmoituksiin, tuotesi-

joitteluun eikä 32 §:ssä tarkoitettuihin teleostoslähetyksille varattuihin ohjelmapaikkoihin.

30 §

Radiomainonnan erottaminen ja aikarajoitukset

Radiomainokset on erotettava radio-ohjelmista äänitunnuksella tai muulla selkeällä tavalla.

Radiomainosten lähetysaika ei saa olla yli kymmenen prosenttia päivittäisestä lähetysajasta. Mainoksia saa radiolähetyksissä kuitenkin kunakin kahtena peräkkäisenä täytenä tuntina olla enintään yhteensä 24 minuuttia.

31 §

Aatteellinen mainonta

Mitä edellä 22 §:n 4 momentissa, 23 §:n 1—2 momentissa tai 29 ja 30 §:ssä säädetään, ei sovelleta mainontaan, jonka tarkoituksena on edistää asian tai aatteen tunnettua.

Mitä 19 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin mainontaan, jonka tarkoituksena on edistää asian tai aatteen tunnettua.

32 §

Teleostoslähetyksille varatut ohjelmapaikat

Teleostoslähetyksille varatun ohjelmapaikan yhtäjaksoisen keston on oltava vähintään 15 minuuttia kanavalla, jota ei ole varattu pelkästään teleostoslähetyksille.

Teleostoslähetyksille varatut ohjelmapaikat on yksilöitävä selkeästi kuva- ja äänitunnuksella.

33 §

Teleostoslähetyksille ja myynninedistämiseen varatut kanavat

Mitä 19 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin televisiokanaviin,

joilla lähetetään yksinomaan mainontaa, teleostoslähetyksiä tai televisiotoiminnan harjoittajan omaan myynninedistämistoimintaan liittyviä audiovisuaalisia ohjelmia.

Edellä 16, 17 ja 22 §:ää sekä 29 §:n 1 momenttia ei sovelleta sellaisiin televisiokanaviin, joilla lähetetään yksinomaan mainontaa, teleostoslähetyksiä tai televisiotoiminnan harjoittajan omaan myynninedistämistoimintaan liittyviä audiovisuaalisia ohjelmia.

35 §

Valvontaviranomaiset

Viestintävirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista lukuun ottamatta 25 §:ää.

Kuluttaja-asiamies valvoo 25 §:n noudattamista. Kuluttaja-asiamies voi puuttua kuluttajansuojalain nojalla tässä laissa tarkoitettuun kaupalliseen viestintään, jos se on kuluttajien kannalta sopimatonta markkinointia. Kuluttaja-asiamies voi myös puuttua 19 §:n 1 momentin nojalla tulevia ohjelmia koskevien ilmoitusten lähetyksiaikaan. Kuluttaja-asiamies ei voi puuttua 31 §:ssä tarkoitettuun mainontaan.

Viestintäviraston on tarvittaessa toimittava yhteistyössä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevan valtion Viestintävirastoa vastaavan valvontaviranomaisen kanssa. Yhteistyöhön voi kuulua tämän lain nojalla saatujen tietojen vaihtaminen toisen valtion valvontaviranomaisen kanssa.

38 §

Edelleenlähettämisen keskeyttäminen

Valtioneuvosto voi määrätä keskeytettäväksi Suomen ulkopuolelta tulevan televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen, jos kyseisessä ohjelmistossa on toistuvasti, ilmiselvästi, törkeästi ja vakavasti tehty rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädetty teko tai rikottu tämän lain 19 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä. Ohjelmiston edelleen lähettäminen voidaan määrätä keskeytettäväksi enintään kuukauden ajaksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettua televisio-ohjelmistosta vastuussa oleva televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon, televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeytyksen määrittämisessä on noudatettava audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) 89/522/EY 2 a artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä. Jos televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuulumattomaan, mutta Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevaan valtioon, televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttämisen määrittämisessä on noudatettava kyseisen sopimuksen 24 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä menettelyä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 12 a § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2010.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**tekijänoikeuslain 25 b ja 48 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun tekijänoikeuslain (404/1961) 25 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 446/1995, uusi 2 momentti ja 48 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 821/2005, uusi 5 momentti seuraavasti:

25 b §

Käytettäessä lyhyitä otteita televisiolähetyksestä 48 §:n 5 momentin mukaisesti yleisöä suuresti kiinnostavasta tapahtumasta tehtäviä uutisraportteja varten, saadaan lähetykseen sisältyvä teos sisällyttää uutisraporttiin.

tehtäviä uutisraportteja varten käyttää tapahtuman päätyttyä yleisissä uutislähetyksissään lyhyitä otteita televisiolähetyksestä, jonka toinen lähettäjäyrittäjä lähettää yksinoikeudella. Otetta saa käyttää myös uutislähetysten jälkeen tilauspohjaisessa yleisölle välittämisessä. Käytetty ohjelmalähde on mainittava, jollei se käytännön syistä ole mahdotonta.

48 §

Sen estämättä, mitä 1—4 momentissa säädetään, Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunut lähettäjäyrittäjä saa yleisöä suuresti kiinnostavasta tapahtumasta

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Viestintäministeri *Suvi Lindén*

*Liitteet
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan televisio- ja radiotoiminnasta 9 päivänä lokakuuta 1998 annetun lain (744/1998) 1 §,
muutetaan 2—6, 13, 16 ja 19 §, 4 luku, 35 ja 38 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laeissa 394/2003 ja 1068/2007, 4 § laissa 394/2003 ja laissa 1251/2006, 6 § mainitussa laissa 394/2003, 13 § laissa 1190/2005, 16 § osaksi mainitussa laissa 394/2003, 19 § osaksi laissa 778/2000, 35 § laissa 1539/2001 ja
lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 12 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoituksena on edistää televisio- ja radiotoiminnan harjoittamista. (kumotaan)

2 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan

- 1) televisiotoiminnalla yleisön vastaanotettavaksi tarkoitettujen televisio-ohjelmistojen alkuperäistä lähettämistä tai tarjollapitoa koodaamattomana tai koodattuna johtoa pitkin taikka vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, satelliittilähetykset mukaan lukien;
- 2) radiotoiminnalla yleisön vastaanotettavaksi tarkoitettujen ääniradio-ohjelmistojen alkuperäistä lähettämistä tai tarjollapitoa koodaamattomana tai koodattuna johtoa pitkin taikka vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, satelliittilähetykset mukaan lukien;
- 3) televisiotoiminnan harjoittajalla sitä, jolla on vastuu 1 kohdassa tarkoitettujen televi-

2 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *yleisöllä katselijoita tai kuuntelijoita, jotka ovat vapaasti valikoituneet tai joiden lukumäärä on huomattava;*
- 2) *audiovisuaalisella ohjelmalla elokuvaa, televisio-ohjelmaa, tapahtuman välittämistä yleisölle tai muuta vastaavaa pääasiassa liikkuvista kuvista ja äänestä muodostuvaa kokonaisuutta;*
- 3) *televisiotoiminnalla audiovisuaalisista ohjelmista koostuvien ohjelmistojen alkupe-*

sio-ohjelmistojen suunnittelusta ja joka lähettää televisio-ohjelmistoja tai lähetyttää niitä kolmansien osapuolten välityksellä;

4) radiotoiminnan harjoittajalla sitä, jolla on vastuu 2 kohdassa tarkoitettujen ääniradio-ohjelmistojen suunnittelusta ja joka lähettää ääniradio-ohjelmistoja tai lähetyttää niitä kolmansien osapuolten välityksellä;

5) ohjelmistolla televisio- tai radio-ohjelmien muodostamaa ennalta valikoitua kokonaisuutta;

6) yleisöllä vapaasti valikoituvaa ohjelmiston vastaanottajakuntaa sekä lukumäärältään huomattavaa ennalta määrättyä viestin vastaanottajajoukkoa;

7) riippumattomalla ohjelmatuottajalla televisio-ohjelmien tuottajaa, jonka osakepääomasta yksittäinen televisio-ohjelmien lähetystoiminnan harjoittaja hallitsee enintään 25 prosenttia tai useampi televisiotoiminnan harjoittaja enintään 50 prosenttia, ja joka viimeisen kolmen vuoden aikana on tuottanut enintään 90 prosenttia ohjelmistaan samalle televisiotoiminnan harjoittajalle;

8) televisio- ja radiomainonnalla televisio- ja radiotoiminnassa lähetettävää mitä tahansa kauppaan, liike-elämään tai ammatinharjoitukseen liittyvää ilmoitusta, jonka julkinen tai yksityinen yritys lähettää maksua tai muuta vastiketta vastaan edistääkseen tavaroiden menekkiä tai palvelujen toimittamista, mukaan lukien kiinteä omaisuus tai oikeudet ja sitoumukset, tai edistääkseen omaa toimintaansa;

9) sponsoroinnilla kaikenlaista osallistumista televisio- tai radiotoiminnassa lähetettävien ohjelmien rahoitukseen, jos rahoitus tulee sellaiselta julkiselta tai yksityiseltä yritykseltä, joka ei harjoita televisio- tai radiotoimintaa tai audiovisuaalisten teosten tuotantoa, ja tarkoituksena on mainostaa yrityksen nimeä, tavaramerkkiä, mielikuvaa, toimintaa tai tuotteita; ja

10) teleostoslähetyksellä suoria tarjouksia sisältäviä, yleisölle suunnattuja televisiolähettyksiä tuotteiden tai palvelujen, mukaan lukien kiinteä omaisuus tai oikeudet ja sitoumukset, toimittamiseksi maksua vastaan.

räistä ja samanaikaista lähettämistä yleisölle tietyn ohjelma-aikataulun mukaisesti;

4) tilausohjelmapalvelulla palvelua, jossa audiovisuaalisia ohjelmia pidetään käyttäjien saatavilla ohjelmista tehdyn ohjelmaluettelon pohjalta;

5) audiovisuaalisilla sisältöpalveluilla televisiotoimintaa tai tilausohjelmapalveluja, joita tarjotaan yleisölle taloudellisessa tarkoituksessa;

6) audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajalla sitä, joka valitsee ja järjestää audiovisuaalisen sisältöpalvelun sisällön;

7) radio-ohjelmalla radiossa lähetettävää uutislähetystä, keskusteluohjelmaa, musiikkiohjelmaa tai muuta yksinomaan äänestä muodostuvaa esitystä;

8) ohjelmistolla audiovisuaalisten ohjelmien tai radio-ohjelmien muodostamaa ennalta valikoitua kokonaisuutta;

9) televisiotoiminnan harjoittajalla audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajaa, joka harjoittaa televisiotoimintaa itse tai kolmansien osapuolten välityksellä;

10) radiotoiminnalla radio-ohjelmista koostuvien ohjelmistojen samanaikaista lähettämistä yleisölle tietyn ohjelma-aikataulun mukaisesti;

11) radiotoiminnan harjoittajalla sitä, jolla on vastuu 7 kohdassa tarkoitettujen radio-ohjelmista koostuvien ohjelmistojen suunnit-

telusta ja joka lähettää radio-ohjelmistoja tai lähetyttää niitä kolmansien osapuolten välityksellä;

12) riippumattomalla ohjelmatuottajalla audiovisuaalisten ohjelmien tuottajaa, jonka osakepääomasta yksittäinen audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja hallitsee enintään 25 prosenttia tai useampi enintään 50 prosenttia, ja joka viimeisen kolmen vuoden aikana on tuottanut enintään 90 prosenttia ohjelmitaan samalle audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajalle;

13) mainonnalla tavallisesti maksua tai muuta vastiketta vastaan televisio- ja radiotoiminnassa lähetettävää tiedotetta, ilmoitusta tai muuta viestiä, joka ei ole sponsorointia eikä tuotesijoittelua ja jonka tarkoituksena on edistää mainostajan hyödykkeiden myyntiä, asiaa tai aatetta taikka mainostajan tunnettuutta;

14) sponsoroinnilla audiovisuaalisten sisältöpalvelujen, audiovisuaalisten ohjelmien taikka radio-ohjelmien tai radiotoiminnan rahoitusta tai muuta taloudellista tukemista, jonka tarkoituksena on tuen antajan hyödykkeiden myynnin tai tuen antajan tunnettuuden edistäminen, jos tuen antaja ei harjoita ohjelmien tai radio-ohjelmien tuotantoa taikka sisältöpalvelujen tarjontaa tai radiotoimintaa;

15) teleostoslähetyksellä osto- tai myyntitarjouksia sisältävää televisiolähetystä;

16) kaupallisella viestinnällä mainontaa, teleostoslähetyksiä, sponsorointia, tuotesijoittelua tai muuta tavaroiden tai palvelujen myynnin taikka luonnollisen tai oikeudellisen henkilön julkisen kuvan edistämistä.

3 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomeen sijoittautuneen luonnollisen henkilön taikka yhteisön tai säätiön harjoittamaan *televisiotoimintaan*, jos toimintaa harjoitetaan yhdessä tai useammassa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai rajat ylittäviä televisiolähetyksiä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 87/1994) sopimuspuolena olevassa valtiossa, sekä 38 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa televisio- ja radio-ohjelmien edelleen lähettämi-

3 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomeen sijoittautuneen luonnollisen henkilön taikka yhteisön tai säätiön tarjoamaan *audiovisuaaliseen sisältöpalveluun*, jos ne voidaan ottaa vastaan yhdessä tai useammassa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai rajat ylittäviä televisiolähetyksiä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 87/1994). jäljempänä Euroopan Neuvoston televisioyleissopimus, sopimuspuolena olevassa valtiossa, sekä 38

seen.

Lain 1 ja 2 sekä 5—7 lukua sovelletaan muun kuin Suomeen sijoittautuneen luonnollisen henkilön, yhteisön tai säätien harjoittamaan televisio toimintaan, jos toimintaa harjoitetaan 7 §:n 1 momentin nojalla myönnettävän toimiluvan nojalla.

Tätä lakia sovelletaan radiotoimintaan, jos toiminnassa käytetään Suomen myöntämää radiotaajuutta tai Suomessa sijaitsevaa jake-luverkkoa.

Tämä laki ei koske televisio- eikä radiotoimintaa Ahvenanmaan maakunnassa.

4 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tätä lakia ei sovelleta 19 ja 38 §:ää lukuun ottamatta:

1) toimintaan, jossa lähetykset on mahdollista vastaanottaa vain oppilaitoksessa, sairaalassa, hotellissa tai muissa vastaavissa toiminnan piiriin kuuluvissa rakennuksissa;

2) toimintaan televerkoissa, joissa ohjelmitoimintaa voi samanaikaisesti seurata enintään 2 000 liittymän kautta;

3) vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä tapahtuvaan tilapäiseen, enintään kolme kuukautta kestäväan analogiseen toimintaan, jos toiminnassa käytettävän televisiolähettimen säteilyteho on enintään 1 kilowatti tai radiolähettimen säteilyteho on enintään 50 wattia.

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10 ja 11 §:ää, 13 §:n 1—6 momenttia eikä 14, 16 ja 17 §:ää.

Tämän lain 7 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10, 11, 13 eikä 14 §:ää.

§:ssä tarkoitetuissa tapauksissa televisio- ja radio-ohjelmien edelleen lähettämiseen.

Tätä lakia sovelletaan radiotoimintaan, jos toiminnassa käytetään Suomen myöntämää radiotaajuutta tai Suomessa sijaitsevaa jake-luverkkoa.

Tätä lakia ei sovelleta *audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoamiseen* eikä radiotoimintaan Ahvenanmaan maakunnassa.

4 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tätä lakia ei sovelleta 19 ja 38 §:ää lukuun ottamatta:

1) *toimintaan, jossa audiovisuaaliset sisältöpalvelut tai radiolähetykset on mahdollista vastaanottaa vain oppilaitoksessa, sairaalassa, hotellissa tai muussa vastaavassa laitoksessa; tai*

2) vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä tapahtuvaan tilapäiseen, enintään kolme kuukautta kestäväan radiotoimintaan, jos toiminnassa käytettävän radiolähettimen säteilyteho on enintään 50 wattia.

Tätä lakia ei sovelleta palveluihin, joissa audiovisuaalisen sisällön tarjoaminen ei ole ohjelmien määrä tai lähetysten toistuvuus huomioonottaen säännöllistä eikä se ole palvelun päätarkoitus eikä sanoma- tai aikauslehtien sähköisiin versioihin.

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua toiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10 ja 11 §:ää, 13 §:n 1—6 momenttia eikä 14, 16 ja 17 §:ää.

Tämän lain 7 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettua toiminnan harjoittamiseen ei sovelleta 10, 11, 13 eikä 14 §:ää.

5 §

Sijoittautuminen

Televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut Suomeen, jos toiminnan harjoittajan päätoimipaikka on Suomessa ja ohjelmistoja koskevat päätökset tehdään Suomessa.

Televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut Suomeen myös seuraavissa tapauksissa:

1) jos televisiotoiminnan harjoittajalla on päätoimipaikka tai ohjelmistoja koskevat päätökset tehdään jossakin muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, ja merkittävä osa työntekijöistä on Suomessa;

2) jos merkittävä osa työntekijöistä työskentelee useammassa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa ja televisiotoiminnan harjoittajan päätoimipaikka on Suomessa;

3) jos yhdessäkin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa ei työskentele merkittävää osaa työntekijöistä mutta televisiotoiminta on aloitettu tämän lain 2 luvun mukaisesti ja toiminnan harjoittajalla on taloudellisesti merkittävää toimintaa Suomessa; tai

4) jos televisiotoiminnan harjoittajalla on päätoimipaikka jossain Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa mutta ohjelmistoja koskevat päätökset tehdään jossakin muussa valtiossa, tai jos tilanne on päinvastainen, milloin merkittävä osa työntekijöistä työskentelee Suomessa.

6 §

Sijoittautuminen eräissä poikkeustapauksissa

Televisiotoiminnan harjoittaja, joka ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueeseen kuuluvaan tai rajat ylittäviä televisiolähetys-

5 §

Sijoittautuminen

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen, jos toiminnan harjoittajan päätoimipaikka on Suomessa ja *ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa* koskevat päätökset tehdään Suomessa.

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen myös seuraavissa tapauksissa:

1) sillä on päätoimipaikka tai *sen ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa* koskevat päätökset tehdään Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, ja merkittävä osa työntekijöistä on Suomessa;

2) merkittävä osa sen työntekijöistä työskentelee useammassa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa ja sen päätoimipaikka on Suomessa;

3) jos yhdessäkin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa ei työskentele merkittävää osaa työntekijöistä mutta *se on aloittanut toimintansa* Suomen lainsäädännön mukaisesti ja toiminnan harjoittajalla on taloudellisesti merkittävää toimintaa Suomessa; tai

4) jos *sillä* on päätoimipaikka jossain Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa mutta *ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa* koskevat päätökset tehdään jossakin muussa valtiossa, tai jos tilanne on päinvastainen, milloin merkittävä osa työntekijöistä työskentelee Suomessa.

6 §

Sijoittautuminen eräissä poikkeustapauksissa

Televisiotoiminnan harjoittaja, joka ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueeseen kuuluvaan tai rajat ylittäviä televisiolähetys-

koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon, katsotaan sijoittautuneeksi Suomeen, jos se:

1) käyttää Suomen lain mukaan myönnettyä radiotaajuutta;

2) ei käytä Suomen lain mukaan myönnettyä radiotaajuutta, mutta käyttää suomalaiselle yritykselle kuuluvaa satelliittikapasiteettia; tai

3) ei käytä Suomen myöntämää radiotaajuutta eikä suomalaiselle yritykselle kuuluvaa satelliittikapasiteettia, mutta käyttää Suomessa sijaitsevaa satelliittisignaalin lähetysasemaa.

koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon, katsotaan sijoittautuneeksi Suomeen, jos se käyttää:

1) Suomessa sijaitsevaa satelliittisignaalin lähetysasemaa; tai

2) suomalaiselle yritykselle kuuluvaa satelliittikapasiteettia.

12 a §

Ohjelmistoluvan jatkaminen

Toimilupaviranomainen voi lähetystekniikan kehitykseen tai taajuuksien tarkoituksenmukaiseen käyttöön liittyvästä painavasta syystä jatkaa enintään vuoden 2016 loppuun sellaisten ohjelmistolupien voimassaoloa, jotka antavat oikeuden lähettää televisio-ohjelmistoja televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletoitintaan määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen (680/2007) liitteen 1 kohdassa tarkoitetussa kanavanipussa B tai C.

13 §

Toimiluvan siirtäminen toiselle ja tosiasiallisen määräysvallan muutos

Televisio- tai radiotoimintaa varten myönnettyä toimilupaa ei saa siirtää toiselle. Toimilupa raukeaa, jos toimiluvan haltija siirtää sen toiselle. Toimilupaviranomaisen on päätöksellään vahvistettava raukeaminen.

Jos tosiasiallinen määräysvalta toimiluvan haltijaan nähden muuttuu, toimilupaviranomainen voi hyväksyä muutoksen siten kuin 4 momentissa säädetään tai peruuttaa toimiluvan siten kuin 5 momentissa säädetään. Sama koskee toimilupaviranomaisen toimivaltaa silloin, jos toimiluvan haltijan tosiasiallinen määräysvalta toimiluvan mukaiseen toimintaan nähden muuttuu siten, että toimiluvan haltijaa ei voida enää pitää 2 §:ssä tar-

13 §

Toimiluvan siirtäminen toiselle ja tosiasiallisen määräysvallan muutos

Televisio- tai radiotoimintaa varten myönnettyä toimilupaa ei saa siirtää toiselle. Toimilupa raukeaa, jos toimiluvan haltija siirtää sen toiselle. Toimilupaviranomaisen on päätöksellään vahvistettava raukeaminen.

Jos tosiasiallinen määräysvalta toimiluvan haltijaan nähden muuttuu, toimilupaviranomainen voi hyväksyä muutoksen siten kuin 4 momentissa säädetään tai peruuttaa toimiluvan siten kuin 5 momentissa säädetään. Sama koskee toimilupaviranomaisen toimivaltaa silloin, jos toimiluvan haltijan tosiasiallinen määräysvalta toimiluvan mukaiseen toimintaan nähden muuttuu siten, että toimiluvan haltijaa ei voida enää pitää 2 §:ssä tar-

koitettuna televisio- tai radiotoiminnan harjoittajana toimiluvan mukaisen toiminnan osalta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu siirrostä tai muutoksesta on välittömästi ilmoitettava toimilupaviranomaiselle. Toimiluvan haltija voi pyytää asiasta ennakkopäätöksen. Toimilupaviranomaisen tulee antaa päätös kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ilmoitus tai hakemus on saapunut viranomaiselle.

Toimilupaviranomainen voi hyväksyä tosiasiallisen määräysvallan muutoksen, jos on ilmeistä, että:

- 1) 10 §:n mukaiset toimiluvan myöntämisedellytykset täyttyvät; ja
- 2) toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena.

Toimilupaviranomaisen on muussa kuin 4 momentissa tarkoitettussa tapauksessa peruutettava toimilupa, jos tosiasiallisen määräysvallan todetaan muuttuneen.

Raukeamisen edellytyksenä olevana toimiluvan siirtona ei pidetä toimiluvan siirtämistä konsernin sisäisesti emoyhtiön ja sen täysin omistaman tytäryhtiön välillä. Tällaisesta siirrosta on ilmoitettava välittömästi toimilupaviranomaiselle.

Jos toimiluvan haltija asetetaan konkurssiin, toimilupa lakkaa olemasta voimassa välittömästi.

3 luku

Ohjelmisto

16 §

Ohjelmiston eurooppalaisuus

Televisiotoiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisille ohjelmille suurin osa vuosittaisesta lähetyksajastaan, johon ei lueta uutii-

koitettuna televisio- tai radiotoiminnan harjoittajana toimiluvan mukaisen toiminnan osalta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu siirrostä tai muutoksesta on välittömästi ilmoitettava toimilupaviranomaiselle. Toimiluvan haltija voi pyytää asiasta ennakkopäätöksen. Toimilupaviranomaisen tulee antaa päätös viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ilmoitus tai hakemus on saapunut viranomaiselle. *Jos määräysvallan muutos on yrityskauppa, joka on ilmoitettava kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) mukaan kilpailuvirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 ('EY:n sulautuma-asetus') komissiolle, toimilupaviranomaisen päätös on annettava viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä kun yrityskauppa-asia on lainvoimaisesti ratkaistu.*

Toimilupaviranomainen voi hyväksyä tosiasiallisen määräysvallan muutoksen, jos on ilmeistä, että:

- 1) 10 §:n mukaiset toimiluvan myöntämisedellytykset täyttyvät; ja
- 2) toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena.

Toimilupaviranomaisen on muussa kuin 4 momentissa tarkoitettussa tapauksessa peruutettava toimilupa, jos tosiasiallisen määräysvallan todetaan muuttuneen.

Raukeamisen edellytyksenä olevana toimiluvan siirtona ei pidetä toimiluvan siirtämistä konsernin sisäisesti emoyhtiön ja sen täysin omistaman tytäryhtiön välillä. Tällaisesta siirrosta on ilmoitettava välittömästi toimilupaviranomaiselle.

Jos toimiluvan haltija asetetaan konkurssiin, toimilupa lakkaa olemasta voimassa välittömästi.

3 luku

Ohjelmisto

16 §

Ohjelmiston eurooppalaisuus

Televisiotoiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisille ohjelmille suurin osa vuosittaisesta lähetyksajastaan, johon ei lueta

sille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille, tekstitelevisiolähetyksille tai teleostoslähetyksille varattua aikaa.

Tarkemmat, televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY ja sen muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/36/EY 6 artiklan mukaiset säännökset siitä, millaisia ohjelmia pidetään 1 momentissa tarkoitettuina eurooppalaisina ohjelmina, annetaan valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Lasten kehitykselle haitalliset ohjelmat

Televisiotoiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että televisio-ohjelmat, jotka väkivaltaisuutensa tai seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai kauhua herättämällä taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla ovat omiaan vaikuttamaan haitallisesti lasten kehitykseen, lähetetään sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso televisio-ohjelmia.

Jos televisiotoiminnan harjoittaja lähettää 1 momentissa tarkoitetun ohjelman, sen haitallisuudesta lasten kehitykselle on ilmoitettava ennen ohjelman lähettämistä. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos lähetyksessä on koko ohjelman lähetysajan näkyvissä tunnus, josta ilmenee ohjelman haitallisuus lasten kehitykselle.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske televisio-ohjelmia, joiden vastaanottamiseen tarvitaan suojauksen purkulaite.

uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille, tekstitelevisiolähetyksille tai teleostoslähetyksille varattua aikaa.

Tarkemmat, audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 89/522/ETY (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) 1 artiklan mukaiset säännökset siitä, millaisia ohjelmia pidetään 1 momentissa tarkoitettuina eurooppalaisina ohjelmina, annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tilausohjelmalvelun tarjoajien on edistettävä eurooppalaisten teosten saatavuutta palveluissaan.

19 §

Alaikäisten kehitykselle haitalliset ohjelmat

Televisiotoiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että audiovisuaaliset ohjelmat, jotka väkivaltaisuutensa tai seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai kauhua herättämällä taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla ovat omiaan vaikuttamaan haitallisesti lasten kehitykseen, lähetetään sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso ohjelmia.

Jos televisiotoiminnan harjoittaja lähettää 1 momentissa tarkoitetun ohjelman, sen haitallisuudesta lasten kehitykselle on ilmoitettava ennen ohjelman lähettämistä. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos lähetyksessä on koko ohjelman lähetysajan näkyvissä tunnus, josta ilmenee ohjelman haitallisuus lasten kehitykselle.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske ohjelmia, joiden vastaanottamiseen tarvitaan suojauksen purkulaite.

Tilausohjelmalveluja koskevista toimenpiteistä alaikäisten suojelemiseksi säädetään kuvaohjelmien tarkistamisesta annetussa laissa (775/2000).

Voimassa oleva laki

4 luku

**Mainonta, teleostoslähetyskset ja sponso-
rointi**

21 §

Yleiset periaatteet

Televisio- ja radiomainokset on voitava tunnistaa mainoksiksi ja teleostoslähetyskset teleostoslähetyskiksi. Ne on erotettava muusta ohjelmistosta kuva- tai äänitunnuksella.

Uutis- ja ajankohtaisohjelmissä säännöllisesti esiintyvien henkilöiden kuvaa tai ääntä ei saa käyttää mainoksissa.

Yksittäiset mainokset ja teleostoslähetyskset ovat sallittuja vain poikkeuksellisesti.

Mainonnassa ja teleostoslähetyskissä ei saa käyttää alitajunnan kautta vaikuttavaa tekniikkaa.

Piilomainonta ja piiloteleostoslähetyskset ovat kiellettyjä.

22 §

Mainosten ja teleostoslähetysten sijoittelu

Televisio-ohjelmistoissa mainokset ja teleostoslähetyskset on sijoitettava ohjelmien väliin. Jos 2—5 momentin edellytykset täyttyvät, mainoksia ja teleostoslähetyskiksiä voidaan sijoittaa myös ohjelmien keskelle siten, ettei loukata ohjelman eheyttä ja arvoa eikä tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia.

Ohjelmissä, jotka koostuvat itsenäisistä osista, tai urheiluohjelmissä ja samantapaisesti rakentuvissa ohjelmissä, joissa on väliaikoja, mainoksia ja teleostoslähetyskiksiä saa sijoittaa ainoastaan osien väleihin tai väliajoille.

Pitkän elokuvan ja televisiota varten tehdyn elokuvan sekä muun audiovisuaalisen teoksen lähetyskseen saa keskeyttää kerran kutakin 45 minuutin jaksoa kohti, jos teoksen suunniteltu kesto on yli 45 minuuttia. Lisäkeskeytys on sallittu, jos teoksen suunniteltu kesto on vähintään 20 minuuttia pidempi kuin kaksi tai useampi kokonaista 45 minuutin jaksoa.

Kun mainoksilla tai teleostoksilla keskeytetään muita kuin 2 momentissa tarkoitettuja televisio-ohjelmia, peräkkäisten mainoskatko-

4 luku

Kaupallinen viestintä

21 §

Yleiset periaatteet

Kaupallisen viestinnän on oltava selkeästi tunnistettavissa.

Kaupallisessa viestinnässä ei saa käyttää uutis- ja ajankohtaisohjelmissä säännöllisesti esiintyvien henkilöiden kuvaa tai ääntä.

Markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 2 §:ssä.

22 §

Televisiomainosten ja teleostoslähetysten sijoittelu

Televisiomainokset ja teleostoslähetyskset on erotettava audiovisuaalisista ohjelmista ääni- tai kuvatunnuksella taikka kuvatilan jakamisella.

Mainokset ja teleostoslähetyskset on sijoitettava audiovisuaalisten ohjelmien väliin. Mainoksia ja teleostoslähetyskiksiä voidaan sijoittaa myös audiovisuaalisten ohjelmien keskelle, jos se on mahdollista loukkaamatta audiovisuaalisen ohjelman eheyttä ja arvoa ja tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia.

Itsenäisistä osista rakentuvissa, urheilu- tai muissa audiovisuaalisissa ohjelmissä, joissa on väliaikoja, mainoksia ja teleostoslähetyskiksiä saa sijoittaa ainoastaan osien väleihin tai väliajoille.

Yksittäiset mainokset ja teleostoslähetyskset muissa kuin urheilulähetyskissä on kielletty.

jen välillä on oltava vähintään 20 minuuttia yhden ohjelman aikana.

Uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetys-tyksiä ei saa katkaista mainoksilla eikä teleostoslähetyksillä. Uutisia ja ajankohtaisohjelmia, dokumenttiohjelmia, uskonnollisia ohjelmia ja lastenohjelmia ei saa keskeyttää mainoksilla eikä teleostoslähetyksillä, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on alle 30 minuuttia. Jos ohjelma kestää vähintään 30 minuuttia, sovelletaan 1—4 momentin säännöksiä.

23 §

Mainonnan ja teleostoslähetysten eettiset periaatteet

Televisio- ja radiomainoksissa tai teleostoslähetyksissä ei saa loukata ihmisarvoa, eikä uskonnollista tai poliittista vakaumusta. Niissä ei saa suosia toimintaa, jossa vaarannetaan terveyttä, yleistä turvallisuutta tai ympäristöä eikä niissä saa esiintyä rotuun, sukupuoleen tai kansallisuuteen perustuvaa syrjintää.

24 §

Tupakkatuotteet ja alkoholijuomat

Tupakkatuotteiden mainonnan ja teleostoslähetysten osalta noudatetaan toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain (693/1976) säännöksiä. Alkoholijuomien mainonnan ja teleostoslähetysten osalta noudatetaan alkoholilain (1143/1994) säännöksiä

25 §

Alaikäisten suojelu

Televisio- ja radiomainonta ei saa aiheuttaa moraalista tai fyysistä haittaa lapsille. Televisio- ja radiomainonnassa ei saa:

- 1) kehottaa lapsia ostamaan tuotetta tai pal-

23 §

Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla

Televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan, uutisohjelman ja lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä kerran kutakin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti.

Lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä kuitenkin vain, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia.

Uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetys-tyksiä ei saa katkaista mainoksilla eikä teleostoslähetyksillä.

24 §

Eräiden tuotteiden markkinointi

Tupakkatuotteiden mainonnasta säädetään toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetussa laissa (693/1976). Alkoholijuomien mainonnasta ja myynninedistämisestä säädetään alkoholilaissa (1143/1994). Lääkkeiden markkinoinnista säädetään lääkelaisissa (395/1987).

25 §

Alaikäisten suojelu

Teleostoslähetyksissä ei saa kehottaa lapsia tekemään tavaroiden tai palvelujen ostoa tai vuokrasitoumuksia.

Alaikäisille suunnatun tai alaikäiset ylei-

velua käyttämällä hyväksi heidän kokematuomuuttaan tai herkkäuskoisuuttaan;

2) suoraan rohkaista lapsia taivuttelemaan vanhempiaan tai muita henkilöitä ostamaan mainostettuja tuotteita tai palveluja;

3) käyttää hyväksi erityistä luottamusta, jota lapset tuntevat vanhempiaan, opettajiaan tai muita ihmisiä kohtaan; eikä

4) perusteettomasti näyttää lapsia vaarallisissa tilanteissa.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee vastaavasti teleostoslähetyksiä. Niissä ei myöskään saa kehottaa lapsia tekemään tavaroiden tai palvelujen osto- tai vuokrasitoumuksia.

26 §

Sponsoroiduille ohjelmille asetettavat vaatimukset

Sponsori ei saa vaikuttaa sponsoroidun televisio- tai radio-ohjelman sisältöön ja sijoitteluun ohjelmistossa siten, että se vaikuttaisi lähetystoiminnan harjoittajan vastuuseen ja toimitukselliseen riippumattomuuteen ohjelmien suhteen.

Sponsoroitujen televisio- ja radio-ohjelmien alussa tai lopussa on esitettävä selvästi sponsorin nimi tai tunnus.

Sponsoroiduissa televisio- tai radio-ohjelmissa ei saa rohkaista ostamaan tai vuokraamaan sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteita tai palveluja varsinkaan viittaamalla erityisesti ja mainosluonteisesti kyseisiin tuotteisiin tai palveluihin.

27 §

Kielletty sponsorointi

Pääasiassa tupakkatuotteita valmistavan yrityksen sponsorioimaa ohjelmaa ei saa lähettää televisiossa eikä radiossa.

Jos ohjelman sponsorina on yritys, jonka toimintaan kuuluu lääketuotteiden tai lääkkeitöiden valmistaminen tai myynti, ohjelman yhteydessä voidaan esittää yrityksen nimi tai tunnus ottaen huomioon mitä 26 §:ssä sääde-

sesti tavoittavan markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta säädetään kuluttajansuojalain 2 luvun 2 §:ssä.

26 §

Ohjelmien ja palveluiden sponsorointi

Sponsori ei saa vaikuttaa sponsoroidun audiovisuaalisen ohjelman tai radio-ohjelman taikka audiovisuaalisen sisältöpalvelun sisältöön eikä ohjelmien sijoitteluun ohjelmistossa siten, että se vaikuttaa audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan tai radiotoiminnan harjoittajan vastuuseen ja toimitukselliseen riippumattomuuteen ohjelmien suhteen.

Sponsoroitujen audiovisuaalisten ohjelmien ja radio-ohjelmien alussa tai lopussa on esitettävä selvästi sponsorin nimi tai tunnus. Sponsoroiduissa audiovisuaalisissa ohjelmissa tai radio-ohjelmissa ei saa rohkaista ostamaan tai vuokraamaan sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteita tai palveluja viittaamalla erityisesti ja mainosluonteisesti kyseisiin tuotteisiin tai palveluihin taikka muulla tavalla.

27 §

Kielletty sponsorointi

Pääasiassa tupakkatuotteita valmistava tai markkinoiva yritys ei saa sponsoroida ohjelmia, audiovisuaalisia sisältöpalveluja eikä radiotoimintaa.

Jos ohjelman sponsorina on yritys, jonka toimintaan kuuluu lääketuotteiden tai lääkkeitöiden valmistaminen tai myynti, ohjelman yhteydessä voidaan esittää yrityksen nimi tai tunnus ottaen huomioon mitä 26 §:ssä sääde-

tään. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan saa tuoda esille sellaista lääketuotetta tai hoitomuotoa, joka on Suomessa saatavissa ainoastaan lääkärin määräyksestä.

28 §

Uutis- ja ajankohtaisohjelmien sponsorointikielto

Televisiossa tai radiossa lähetetyt uutis- ja ajankohtaisohjelmat eivät saa olla sponsoroituja lähetyksiä.

tään. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan saa tuoda esille sellaista lääketuotetta tai hoitomuotoa, joka on Suomessa saatavissa ainoastaan lääkärin määräyksestä.

Uutis- tai ajankohtaisohjelmat eivät saa olla sponsoroituja.

28 §

Tuotesijoittelu

Tuotteen, palvelun tai tavaramerkin sijoittaminen audiovisuaaliseen ohjelmaan vastiketta vastaan (tuotesijoittelu) on kielletty.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen tuotesijoittelu on sallittu:

- 1) elokuvateoksissa;*
- 2) audiovisuaalista sisältöpalvelua varten tehdyissä elokuvissa tai sarjoissa;*
- 3) urheiluohjelmissa; ja*
- 4) kevyissä viihdeohjelmissa.*

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske tuotesijoittelua lastenohjelmissa eikä tupakkatuotteiden tai pääasiassa tupakkatuotteita valmistavien tai markkinoivien yritysten tuotteiden taikka Suomessa ainoastaan lääkärin määräyksestä saatavilla olevien hoitomuotojen tuotesijoittelua.

28 a §

Tuotantotarpeisto ja tuotepalkinnot

Tuotesijoitteluna pidetään myös vastikketonta tarpeiston tai tuotepalkintojen antamista käytettäväksi audiovisuaalisessa ohjelmassa, jos ne ovat merkittävän arvokkaita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tuotesijoittelu on sallittu muissa kuin lastenohjelmissa.

28 b §

Tuotesijoittelun toteuttaminen

Tuotesijoittelussa ei saa:

- a) vaikuttaa tuotesijoittelulla ohjelmien sisältöön tai niiden sijoitteluun ohjelmistossa;*
- b) rohkaista hankkimaan tuotteita tai palveluja*
- c) mainosluonteisesti tai muuten erityisesti viitata tuotteisiin;*

c) aiheettomasti korostaa tuotteita.

Yleisölle on joko tekstillä tai sisältöpalvelujen tarjoajien yhtenäisesti käyttämällä tunnukseksi selkeästi ilmoitettava siitä, että audiovisuaalisessa ohjelmassa on tuotesijoittelua. Ilmoitus pitää sijoittaa audiovisuaalisen ohjelman alkuun, loppuun ja jokaisen mainoskatkon jälkeen. Ilmoitus ei saa olla mainosluonteinen.

Tuotesijoittelusta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos sisältöpalvelujen tarjoaja tai sen sidosyritys ei itse ole tuottanut tai tilannut kyseistä audiovisuaalista ohjelmaa eikä tietoa siihen sisältyvästä tuotesijoittelusta ole saatavissa ilman kohtuutonta vaivaa.

29 §

Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset

Teleostoslähetysten ja televisiomainosten lähetyksien osuus 31 §:ssä tarkoitettuja teleostosohejelmille varattuja ohjelmapaikkoja lukuun ottamatta ei saa olla yli 20 prosenttia päivittäisestä lähetyksajasta. Televisiomainosten lähetyksaika ei saa olla yli 15 prosenttia päivittäisestä lähetyksajasta.

Mainosten ja teleostoslähetysten osuus yhtä tasatuntien välistä tuntia kohti ei saa olla yli 20 prosenttia, lukuun ottamatta sellaisia kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähettyksiä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuna aikarajoihin sisältyvänä mainontana ei pidetä lähetyksien harjoittajan omia ohjelmia ja näihin suoraan liittyviä oheistuotteita koskevia kuulutuksia eikä virallisia tiedotuksia ja korvaukselta lähetettäviä hyväntekeväisyysvetoa.

30 §

Radiomainonnan aikarajoitukset

Radiomainosten lähetyksaika ei saa olla yli kymmenen prosenttia päivittäisestä lähetyksajasta. Mainoksia saa radiolähettyksissä kuitenkin kunakin kahtena peräkkäisenä täytenä tuntina olla enintään yhteensä 24 minuuttia.

29 §

Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset

Mainosten ja teleostoslähetysten osuus yhtä tasatuntien välistä tuntia kohti ei saa olla yli 12 minuuttia, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähettyksiä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta televisiotoiminnan harjoittajan ilmoituksiin sen omista audiovisuaalisista ohjelmista ja ohjelmiin suoraan liittyviin oheistuotteisiin, sponsorointia koskeviin ilmoituksiin, tuotesijoitteluun eikä 32 §:ssä tarkoitettuihin teleostoslähettyksille varattuihin ohjelmapaikkoihin.

30 §

Radiomainonnan erottaminen ja aikarajoitukset

Radiomainokset on erotettava radio-ohjelmista äänitunnukseksi tai muulla selkeällä tavalla.

Radiomainosten lähetyksaika ei saa olla yli kymmenen prosenttia päivittäisestä lähetyksajasta. Mainoksia saa radiolähettyksissä

kuitenkin kunakin kahtena peräkkäisenä täytenä tuntina olla enintään yhteensä 24 minuuttia.

31 §

Teleostosohjelmien aikarajoitukset

Teleostoslähetyksistä koostuvan ohjelman yhtäjaksoisen keston on oltava vähintään 15 minuuttia kanavalla, jota ei ole varattu pelkästään teleostoslähetyksille. Ohjelmia saa olla päivässä enintään kahdeksan. Niiden kokonaiskesto saa olla enintään kolme tuntia päivässä. Teleostoslähetyksistä koostuviin ohjelmiin on liitettävä kuva- tai äänitunnus, joka erottaa ne selvästi muusta ohjelmistosta.

32 §

Teleostoslähetyksille varatut kanavat

Tämän lain 16, 17 ja 22 §:n sekä 29 §:n 2 momentin säännöksiä ei sovelleta sellaisiin televisiokanaviin, joilla lähetetään yksinomaan teleostoslähetyksiä. Myös tällaisilla kanavilla mainostamista koskevat kuitenkin 29 §:ssä säädetyt aikarajoitukset.

33 §

Myynninedistämistoimintaan varatut kanavat

Tämän lain 16, 17 ja 22 §:n säännöksiä ei sovelleta sellaisiin televisiokanaviin, joilla lähetetään yksinomaan televisiotoiminnan harjoittajan omaan myynninedistämistoimintaan liittyviä ohjelmia. Mainonta tällaisilla kanavilla on kuitenkin sallittu 29 §:n 1 ja 2 momentin säännösten mukaisesti.

31 §

Aatteellinen mainonta

Mitä edellä 22 §:n 4 momentissa, 23 §:n 1—2 momentissa tai 29 ja 30 §:ssä säädetään, ei sovelleta mainontaan, jonka tarkoituksena on edistää asian tai aatteen tunnettuutta.

Mitä 19 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin mainontaan, jonka tarkoituksena on edistää asian tai aatteen tunnettuutta.

32 §

Teleostoslähetyksille varatut ohjelmapaikat

Teleostoslähetyksille varatun ohjelmapaikan yhtäjaksoisen keston on oltava vähintään 15 minuuttia kanavalla, jota ei ole varattu pelkästään teleostoslähetyksille.

Teleostoslähetyksille varatut ohjelmapaikat on yksilöitävä selkeästi kuva- ja äänitunnuksella.

33 §

Teleostoslähetyksille ja myynninedistämiseen varatut kanavat

Mitä edellä 19 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin televisiokanaviin, joilla lähetetään yksinomaan mainontaa, teleostoslähetyksiä tai televisiotoiminnan harjoittajan omaan myynninedistämistoimintaan liittyviä audiovisuaalisia ohjelmia.

Tämän lain 16, 17 ja 22 §:n sekä 29 §:n 1 momentin säännöksiä ei sovelleta sellaisiin televisiokanaviin, joilla lähetetään yksinomaan mainontaa, teleostoslähetyksiä tai televisiotoiminnan harjoittajan omaan myynninedistämistoimintaan liittyviä audiovisuaalisia ohjelmia.

35 §

Valvontaviranomaiset

Viestintäviraston tehtävänä on valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista lukuun ottamatta niitä säännöksiä, joiden noudattamisen valvonta on säädetty kuluttaja-asiamiehen tehtäväksi.

Kuluttaja-asiamies valvoo 23 ja 25 §:n säännösten noudattamista. Kuluttaja-asiamies voi puuttua kuluttajansuojalain (38/1978) nojalla myös muiden tämän lain 4 luvun säännösten vastaisiin lähetyksiin, jos niiden sisältö on kuluttajien kannalta sopimatonta tai harhaanjohtavaa markkinointia. Kuluttaja-asiamies voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi siten kuin siitä säädetään eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsitte-lystä annetussa laissa.

38 §

Edelleen lähettämisen keskeyttäminen

Valtioneuvosto voi määrätä keskeytettäväksi Suomen ulkopuolelta tulevan televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen, jos kyseisessä ohjelmistossa on toistuvasti, ilmiselvästi, törkeästi ja vakavasti tehty rikoslain (39/1889) 11 luvun 8 §:ssä rangaistavaksi säädetty teko tai rikottu tämän lain 19 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä. Ohjelmiston edelleen lähettäminen voidaan määrätä keskeytettäväksi enintään kuukauden ajaksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettusta televisio-ohjelmistosta vastuussa oleva televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon, televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeytyksen määräämisessä on noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/36/EY 2 a artiklan 2 kohdassa

35 §

Valvontaviranomaiset

Viestintävirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista lukuun ottamatta 25 §:ää.

Kuluttaja-asiamies valvoo 25 §:n noudattamista. Kuluttaja-asiamies voi puuttua kuluttajansuojalain nojalla tässä laissa tarkoitettuun kaupalliseen viestintään, jos se on kuluttajien kannalta sopimatonta markkinointia. *Kuluttaja-asiamies voi myös puuttua 19 §:n 1 momentin nojalla tulevia ohjelmia koskevien ilmoitusten lähetyksiaikaan. Kuluttaja-asiamies ei voi puuttua 31 §:ssä tarkoitettuun mainontaan.*

Viestintäviraston on tarvittaessa toimittava yhteistyössä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevan valtion Viestintävirastoa vastaavan valvontaviranomaisen kanssa. Yhteistyöhön voi kuulua tämän lain nojalla saatujen tietojen vaihtaminen toisen valtion valvontaviranomaisen kanssa.

38 §

Edelleen lähettämisen keskeyttäminen

Valtioneuvosto voi määrätä keskeytettäväksi Suomen ulkopuolelta tulevan televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen, jos kyseisessä ohjelmistossa on toistuvasti, ilmiselvästi, törkeästi ja vakavasti tehty rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädetty teko tai rikottu tämän lain 19 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä. Ohjelmiston edelleen lähettäminen voidaan määrätä keskeytettäväksi enintään kuukauden ajaksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettusta televisio-ohjelmistosta vastuussa oleva televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon, televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeytyksen määräämisessä on noudatettava *audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tietty-*

säädettyä menettelyä. Jos 1 momentissa tarkoitettu televisio-ohjelmistosta vastuussa oleva televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuulumattomaan, mutta Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevaan valtioon, televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttämisen määräämisessä on noudatettava kyseisen sopimuksen 24 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä menettelyä.

jen lakien, asetusten ja määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) 89/522/EY 2 a artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä. Jos televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuulumattomaan, mutta Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevaan valtioon, televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttämisen määräämisessä on noudatettava kyseisen sopimuksen 24 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä menettelyä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 12 a § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2010.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

vastaavuustaulukko

direktiivin säännös	ehdotettu säännös
1 artikla	2 §
2 artikla 1 kohta	3 §
2 artikla 2 ja 3 kohta	5 §
2 artikla 4 kohta	6 §
2 a artikla 1—2 kohta	38 §
2 a artikla 4—6 kohta	35 § 3 momentti
3 artikla	35 § 3 momentti
3 a artikla	laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä (460/2003) 5 §
3 b artikla	rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 §
3 c artikla	-
3 d artikla	tekijänoikeuslaki (404/1961); L todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa (344/2000); rikoslain 49 luvun 1 §
3 e artikla 1 kohdan a ja b alakohdat	21 §
3 e artikla 1 kohdan c ja g alakohta	kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luku
3 e artiklan 1 kohdan d—f alakohta	24 §
3 e artiklan 2 kohta	-
3 f artikla	26—27 §
3 g artikla	28 §; 28 a—b §
3 h artikla	laki kuvaohjelmien tarkistamisesta (775/2000) 3 §
3 i artikla	16 §:n 3 momentti
3 j artikla	20 §; 20 a §
3 k artikla	tekijänoikeuslain 48 §:n 5 momentti ja 25 b §
10 artikla	22 §:n 1 ja 3 momentti
11 artiklan 1 kohta	22 §:n 2 momentti
11 artiklan 2 kohta	23 §
18 artikla	29 §
18 a artikla	32 §
19 artikla	33 §
23 b artikla	35 §:n 3 momentti